Ketabton.com

کتاب نوم : ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ترتیب کوونکی : محمد بشیر مدنی

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دکتاب ځانګړتیاوی :

دکتاب نوم :سازاوسرود د اسلام اوطب له نظره

ترتیب کوونکی : محمد بشیرمدنی

دچاپ شمیر : 1000 جلد .

چاپځی : کابل

چاپ نوبت : دوهم

کال: 1402

(c) ketabton.com: The Digital Library

اهداء

ددغه اثردوهم چاپ دخپلو والدینو روحونو او دخپل مشر ورور مرحـوم استاد ملنګ علمیار اوټولوهغوشهیدانو روحونوته ډالی کـــوم چی داسلام څخه ددفاع په خاطریی قربان کړی روحونه یی دی ښاد ،یاد یی دتل، او اخروی لاره یی د روښانه وی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

دمطالبو فهرست

سریزه 1

د ساز او سرود د حرام والي په هکله قرآني دلایل:.. 3

د ساز او سرود دحرام والي په هکله دنبوي احادیثو دلیلونه: 7

دساز او سرود په اړه د علماء کرامو څرګندونې : 12

په اسلام کې د فاسق حکم دادی:.. 14

استثناء (ځانګړتیا): 17

امام ابن حزم (رح) او دسندرو روا والي : 19

د اسلامي ترانو او شعرونو د ویلو حکم:.. 21

د ساز اوسرود دوهمه برخه:.. ERROR! BOOKMARK NOT DEFINED.

په دنیوي ژوند کښي د ساز اوسرود ځینی اغیزي:.. 24

دنبوي سیرت په غوندوکي سازاوسرود: 25

آیا واقعا سازاوسرود دروح غذا او دوصال سبب دي: 26

سندري او نشه یي توکي... 27

ساز اوسرود دطب له نظره: 28

پدي اړه باید پاملرنه وشي چي : 28

دذهني او عصبي مرضونو په تداوي کښي دساز او سرود رول: 29

(c) ketabton.com: The Digital Library

دسازاوسرود مهم او خطرناك تاثيرات اواغيزي: 29

ساز او سرود دزړه دسکتي اوټکان سبب کيږي: 30

ساز اوسرود دويني دفشارسبب کيږي: 30

ساز او سرود دارادي دسستوالي لامل دی: 31

سازاوسرود دسستی اوکسالت لامل دی: 31

ساز اوسرود دفکري رکود اوتاريکی لامل دي: 31

سازاوسرود دقضاوت دتوان له منځه ورلولامل دی: 31

سازاوسرود دباصري (ليدني) حس له منځه وړي: 32

سازاوسرود داخلاقي فساد اوهلاکت لامل دی : 32

سازاوسروددااحساساتو اوعواطفو دمنځه وړونکی: 33

دساز اوسرود ډيربداثرات دانسان په وجودکې: 33

يو مهم ګواښ: 34

تجربه اواعترافونه: 34

موسيقي داستعماردکاري وسائلو څخه ده: 36

ځوانان دفساد اوفتني په ډنډکښې: 36

الف: تحريکوونکي سازاوسرود : 36

ج: دساعت تيري غونډي اومجلسونه : 38

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

سریزه

الحمدلله وکفی والصلاة والسلام علی نبیه المصطفی وآله المستکملین الشرفاء و صحابته الاتقیاء وبعد:

مسلمانانو د اسلام ترسیوري لاندې په قدر اوعزت سره ژوندتېراوه، دعبادت مزه يې په ځرګندډول احساسوله، ددې دين په درشل کې دايمان خونددیقین ډاډ او اطمئنان، دطاعت مينه او ددې مبارك دين لارښوونوېې د بې لارې او فساد غوښتنې په مقابل کې ديوکلك ديوال او نه ماتيدونکي سنګر حيثيت ځانته خپل کړی وه، چې انسان له بديو اوګناهونو څخه وساتي، د نفسي غوښتنو منلو څخه يې ژغوري اوټول غمونه او خپګانونه يې له منځه وړی ، ددې خوندورو حالاتو په ليدوسره د اسلام دښمنان په آرام کېنه ناستل، بلکې د مسلمانانو پر ضدېې نوې توطيې پيل کړې، چې د هغوله جملې څخه په نوې بڼه دساز او سرود خپرول وو. ساز کوونکو ته يې د هنر مندانو نوم ورکول ، البته زموږ شتمن او بدای هيواد وال په دې ډګر کې ډير وړاندې دي، خپلو شتو او مال ته مغروردي، خو په حقيقت کې لوی مالدار او پانګوال هغه څوك دی، چې دالله پاك له دين سره يې دوستي وکړه، که څه هم په دنيا يې لحاظ فقير وي، خو ډيرزيات فقير او مفلس هغه څوك دی، چې دالله جل جلاله له دين سره يې دښمني وکړه، که په دنيا يې لحاظ سره مالدار هم وي.

د يو غيرتي مسلمان لپاره ډير د خپګان او افسوس ځای دی، چې ګوري ځينې مسلمانان خپله نيکبختي او خوښې په نورو دينونو کې لټوي، حال دا چې دغه خوشحالي يوازې په اسلام کې ده اوبس.

همدارنګه زهر ددوا پر ځای استعمالوي، روغتيا او جوړښت په نفسي غوښتنو او شهوتونوکې لټوي او له دوی څخه نن ورځ داسې ډيرخلك شته، چې خپل پام يې دسندرو، ساعت تيريو او د سازو سامان آلاتو ته اړولی دی. ترديې، چې دايې خپل مصروفيت او دنده ګرځولې ده، او ددې د خپرولو لپاره يې خپل لاسونه رابيډوهلي، چې د شهوت پرستی ساز او سرود په اوريدلو سره مبتلاشوي او په باطله لارروان شوي دي . خوددې کار د رواوالي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

لپاره یې داسې خوشې اوبې ځایه دلایل، باطل اقوال او ویناوې خپل حجت او دلیل ګرځولي، چې هیڅ یو یې هم صحت نه لري .

ځینې خلك داسې هم دي، چې د ساز اوسرود د خپرولو لپاره لامل دا ښيي، چې په دې ناروا عمل سره زړونه نرمیږي، احساس ویښیږي، عاطفې ته نمو او وده ورکوي!!! مګردادلیل سم او پرځای نه دی، بلکې دغه کارنفساني شهوات او ناروا غوښتنې را ولاړوي، که چېرې ددوی خبره رښتیا وای، نو د سندر غاړو زړونه به نرم وای او د ښو اخلاقو څښتنان به وو، مګر بالعکس ټول یې په کږه لاره روان، د بدواوناوړه اخلاقو لرونکي دي .

اې د الله جل جلاله بندګانو! که څوك د ساز اوسرود په حرام والي شك لري، نو داشك او شبهه دې لرې کړي، دالله جل جلاله په کتاب او د پیغمبر صلی الله علیه وسلم په سنتودې یقین او باور وکړي، چې دا کار ناروا او حرام دی، په قرآن کریم او نبوي احادیثو کې یې زیات زیانونه په ګوته شوي دي، په دې اړه د قرآن کریم او حدیثو زیات نصوص او څرګندونې شته، چې د سندرو په حرام والي ښکاره دلیل دی، څوك، چې دا کار روا بولي او یایې په روا والي او دغه کارته په دوام ورکولو ټینګارکوي، د الهي عذاب خبرداری ورکړل شوی دی، د مؤمن مسلمان لپاره د قرآن کریم او صحیحو احادیثو څخه یو دلیل هم کافي دی، سره ددې، چې په دې موضوع کې زیات دلایل موجود دي. په یقیني ډول الله جل جلاله په خپل سپیڅلي کتاب کې فرمایلي دي (وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أَمْرًا أَنْ يَكُونَ لَهُمُ الْخِيَرَةُ مِنْ أَمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُبِينًا [الأحزاب/36]

ژباړه:او نه دی روا هیڅ مؤمن سړي او نه هیڅ مومنې ښځې ته، کله چې حکم وکړي الله او د الله رسول، په یو امر(کار)کې دا چې وي دوی ته اختیار له امره (کاره) خپله په خلاف د امرداللّه او درسول هېڅ، او هر څوك، چې اطاعت نه کوي دالله او ددغه رسول د الله، پس په تحقیق سره ګمراه شو په ګمراهۍ ښکاره سره .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

دسازاو سرود خطر د شریعت ا و طب له نظره ، چې دا د خلکو په منځ کې، په ځانګړي ډول دځوانانو په منځ کې د فساد او فتنې له لاملونو څخه دي، نو ماوغوښتل، چې په دې لیکنه کې د ساز او سرود په هکله د قرآن کریم، نبوي احادیثو ،علماء کرامو او طبی ماهرینو دریځونه وړاندې کړم، له دې څخه زما یوازنی موخه دالله جل جلاله ددین خدمت ا و د مسلمانانو لپاره ګټه رسول دي او بس.

له الله جل جلاله څخه غواړم، چې په خپل فضل اوکرم سره دا لیکنه ګټوره ثابته کړي او د خپلې رضا لپاره یې وګرځوي، همدغه الله جل جلاله زموږ لپاره بس او ډیر ښه وکیل دی .. په پای کې باید ووایم چې دغه کتاب می په دوه فصلونو کې لیکلی : لومړی فصل ساز او سرود د اسلام له نظره ، دوهم فصل ساز او سرود د طب له ، ، همدارنګه سریزه ، آخری پایله ، د محتوایاتو او اخځلیګونو فهارس می هم ورته برابر کړی دی ، تر څو لوستونکو ته ګټور ثابت شی .

د غنااو مزامیرو تعریف :

غنا سندرو ته وایي چې : درواغو،فحشآء او عشق بازی ته جذب او نور لهو لعب پکې وي او مزامیر د موسیقی آلاتو ته وایي .

د موسیقی تعریف: موسیقی یو یونانی لفظ دی چی ښه اواز لرونکو آلاتو ته وایی لکه (سیتار، ډول، تنبور، غجک، سورنی، رباب، دیراه، شپیلی،اوداسی نور

د ساز او سرود د حرام والي په هکله قرآني دلایل:

الله جل جلاله فرمایلي دي (وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهْوَ الْحَدِيثِ لِيُضِلَّ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّخِذَهَا هُزُوًا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ [القمان/6]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ژباړه : (او ځيني له خلکو څخه هغه څوك دي، چې پيري (اخلي) عبثې او بيهوده خبرې لپاره ددې، چې وښويوي (خلك) له لارې دالله جل جلاله نه، بې عمله په عاقبت د خپل فعل، او چې ونيسي (دالاره ياآياتونه) په ټوکومسخرو، دغه (کسان) شته دوی ته عذاب سپکوونکی)

حضرت عبدالله بن عباس رضی الله عنه، چې يو جليل القدر صحابي دی وايي :

(لهو الحديث) سندرو ته وايي، مجاهد رحمت الله عليه وايي (لهو) :ډول (طبل) ته وايي دغه قول يې په تفسير طبر ي کې راوړی، حسن بصري رحمة الله عليه وايي: دغه ايت د ساز او سرود په هکله نازل شوی دی، په دې اړه تفسير ابن کثير وګورئ .

ابن قيم رحمة الله عليه وايي: داخبره کفايت کوي، چې صحابه وو رضی الله عنهم او تابعينو د(لهو الحديث) معنی په سندرو سره کړې ده. دا تفسير د حضرت عبدالله بن عباس او ابن مسعود رضی الله عنهما څخه په صحيح سند روايت شو ی دی .

ابو الصهباء رحمت الله عليه وويل: ما د الله پاك ج ددې فرمان په هکله (ومن الناس من يشترى لهو الحديث) دعبدالله بن مسعو د رضی الله عنه څخه پوښتنه وکړه، نو هغه مبارك وويل: زما دې په هغه ذات قسم وي، چې پرته له ده څخه بل حق معبود(الله) نشته د(لهو الحديث) څخه مطلب سندرې دي، داخبره يې درې ځله تکرار کړه، همدا ډول دحضرت عبدالله بن عمر رضی الله عنه څخه داخبره ثابته ده، چې د (لهو الحديث) معنی سندرې دي، په دې اړه د اغاثةاللفها ن کتاب وګورئ .[1]

–پدی اړه اغاثة اللهفان د امام ابن القيم کتاب وګورى .[1]

(c) ketabton.com: The Digital Library

همدارنګه ددې مبارك آيت په تفسير كې لاندې علماء كرامو هم همداسې څرګندونې كړې، لكه جابر رض، عكرمه رض، سعيد بن جبيررض، مكحول، ميمون بن مهران، عمرو بن شعيب، على بن بديمه رحمهم الله او داسې نور .

امام واحدي رحمه الله وايي: دغه آيت په دې تفسير سره د سندرو په حرام والي دلالت كوي، په دې اړه اغاثه اللهفان كتاب وګورئ .

بې شكه امام حاكم په خپل مستدرك على الصحيحين كې د صحابي د تفسير په اړه وېلي: ددې علم ښتنان بايد پوه شي، چې د صحابي تفسير څكه دامام بخاري او امام مسلم په اند مسند حديث بلل كيږي،چې دوحى راتلل او د قرآن كريم نازليدل يې ليدلي دي او امام ابن قيم رحمه الله په خپل كتاب اغاثة اللهفان كې دامام حاكم رحمه الله په دې خبره زياتوالى كړى او ويلي يې دي، چې دامام حاكم (رح) په خبره كې كه څه هم بايد تامل او فكر وشي، خوبې له شكه دا تفسير د وروستنيو خلكو له تفسيره ډير غوره دى، چې بايد ومنل شي او قبول كړى شي، څكه صحابه كرام د قرآن كريم په مطلب په دې امت كې ترټولو ښه پوه دي، قرآن كريم ددوى په وخت كې نازل شوى او دوى ددې امت لومړني خلك دي، چې همدې سپېڅلي كتاب ورته خطاب كړى دى، په يقيني ډول يې له پيغمبر صلى الله عليه وسلم څخه په علمي او عملي ډګر كې ددې تفسير ليدلى دى او بې له شكه دوى فصيح عربان وو، نو ددې لاملونو په مو جوديت كې ددوى له تفسير څخه بل لوري ته اوښتون ناشونى دي .

الله جل جلاله فرمايلي دي: (وَاسْتَفْزِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجِلِكَ وَشَارِكْهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا [الإسراء/ 64] [2]

–اسراء سورت ۶۴ آيت .[2]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ژباړه: او وخوځوه هغه څوك، چې طاقت درسيږي په هرهغه باندې له دوی نه په غږ خپله سره (فسادته) او راکاږه (راټول کړه گمراهۍ ته) پردوی سپاره خپل او پياده خپل، شريك شه له دوی سره په مالونو كې او په اولادونو كې او وعده كوه له دوی سره (ددروغو) او نه كوي وعده له دوی سره شيطان، مگر(په) فكر باطل (او فريب سره چې خطا ورته ثواب ښكاروي).

په جلالين كې د (استفزاز) معنى په (استخف) سره راغلې يعنې (صوتك) ستا په بلنه او دعوت، چې په ساز او سرود سره ده او بلنه دگناه هر بلونكي ته هم ده، همدارنگه دا تفسير ابن كثير او طبري له امام مجاهد څخه نقل كړې دی، همدا ډول امام قرطبي ددې مبارك آيت د تفسير په اړه ويلي دي: په دې آيت كې هغه څه دي، چې د ساز او سرود حرام والی ثابتوي او همدارنگه د شيطان غږ د هغه عمل او كړنه او كوم څيز، چې شيطان ته د خوښۍ وړوي او پرې خوشحاله كيږي، ددې ډول څيزونو څخه ځان ساتل په هرچا لازم او ضروري دي.

الله جل جلاله فرمايلي دي : (وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا [الفرقان/72][3]

ژباړه :او(بندگان دالله) هغه كسان دي، چې نه حاضريږي نه شامليږي په باطلو كې (يانه وايي شاهدي په دروغو) او كله چې تيريږي پرچټي (بيكاره) كارونو، نو تيريږي ځان ساتونكي (مخ گرځوونكي له هغوی نه)

حافظ ابن كثير په خپل تفسير كې دمحمد بن حنيفيه رحمه الله قول راوړی، چې ويلي يې دي: (زور) لفظ دسندرو په معنى سره دی، اما م قرطبي په خپلو تفسيرونو كې له مجاهد رحمه الله عليه څخه دالله جل جلاله ددې قول په هكله چې فرمايي : والذين لايشهدون الزور) داسې وايي : يعنې سندرې نه اوري.

امام طبري رحمه الله په خپل تفسير كې وايي: اصل (زور) لفظ د يو شي ښايسته كولو ته وايي او د يو څيز د خپل ځرنگوالي او صفت برعكس انځورول او ښودل دي، تردې چې ځنې وخت د حق اوريښتنولۍ گومان پرې

---

[3] – الفرقان سورت ۷۲ آيت

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

وشي او په حقیقت کې دا باطل وي او په دې کې سندرې هم شاملیږي، ځکه سندر غاړي خپل غږ جګوي او ښکته کوي یې او ښایست ورکوي تردې، چې له اوریدونکي څخه یې د خوند اخیستلو هیله پیداکوي. په دې اړه داماما طبري تفسیر وګورئ.

د الله جل جلاله په دې قول کې (وَإِذَا مَرُّوا بِاللَّغْوِ مَرُّوا كِرَامًا) امام طبري په خپل تفسیر کې ویلي دي: کله، چې په باطل مجلس تیریږئ کوم ناروا شی ترې ووینئ اویاپې واورئ، په عزت ترې تیریږئ، په داسې ډول، چې اوریدل یې نه غواړئ لکه ساز اوسرود.

د ساز او سرود دحرام والي په هکله دنبوي احادیثو دلیلونه:

د موسیقی ټول آلات حرام دي بغیر له دف یا چمبه او یا دائره څخه هغه هم د ښځو د پاره د خاصو شرایطو په چوکات کې په نکاح کې چې د خاصو شرایطو په نظر کی نیولو سره وی .

او همدارنګه په اختر کې د وړو نجونو سندرې د غیرت او شهامت د تشویق د پاره ، نه د فحشاء ، یاری ، عشق بازی د جذب د پاره له ځنګه چې تاسې اشاره ورته کړی ده هغه حدیث شریف په لاندې ډول دی :

عَنْ عَائِشَةَ رَضِيَ اللهُ عَنْهَا قَالَتْ: دَخَلَ عَلَيَّ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم وَعِنْدِي جَارِيَتَانِ، تُغَنِّيَانِ بِغِنَاءِ بُعَاثَ، فَاضْطَجَعَ عَلَى الْفِرَاشِ وَحَوَّلَ وَجْهَهُ، وَدَخَلَ أَبُو بَكْرٍ فَانْتَهَرَنِي، وَقَالَ: مِزْمَارَةُ الشَّيْطَانِ عِنْدَ النَّبِيِّ صلى الله عليه وسلم ؟ فَأَقْبَلَ عَلَيْهِ رَسُولُ اللهِ صلى الله عليه وسلم فَقَالَ: «دَعْهُمَا». فَلَمَّا غَفَلَ غَمَزْتُهُمَا فَخَرَجَتَا. (بخاری:949)[4]

ژباړه : ام المومنین عایشه رضی الله عنها وایي : (د اختر په ورځ) دوو وړو نجونو زمونږ په کور کې د بعاث د جګړې سندرې ویلې چې دا مهال جناب رسول الله صلی الله علیه وسلم راغی او د آرام د پاره خپل استراحت ځای ته لاړ او مبارکه چهره یې تغیر کړه .څو لحظې وروسته ابوبکر رضی الله عنه کور ته راغی او ددې صحنې په لیدلو یې

---

4. صحیح البخاری ۹۴۹ نمبر حدیث شریف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

زه سرزنش کړمه او وېي فرمايل : د پيعمبر په کور کې د شيطان آواز ؟ رسول الله صلی الله عليه وسلم ابوبکر ته مخ واړولو او يې فرمايل : هغوی پر خپل حال پرېږده . عايشه رضی الله عنها وايي : وروسته له دې چې ابوبکر رضی الله عنه په بل کار مشغول شو ، ما په اشاره سره هغوی ته وويل چې ځئ لاړې شئ . او هغوی لاړې .

نو اوس تاسې ووايـاست چې پورته حديث شريف د نن بې شرمه او فاحشې موسيقى چې زمونږ د ځوان نسل د اخلاقي ، علمي او اقتصادي زوال سبب شوی ده د جواز او رواوالی دليل جوړيدای شي ؟ نه هيڅکله هم نه .

حتي کوم صو فيان چې د نعت ذکر وغيره لپاره د موسيقى آلات کاروي حرام دي هنديه يې په اړه ليکي :

السماع وقول و رقص الذی يفعله المتصوفة فی زماننا حرام لايجوز القصد اليه والجلوس عليه وهو الغناء والمزامير سواء .

كَذَا فِي التَّتَارْخَانِيَّة قال رَحِمَهُ اللَّهُ تَعَالَى السَّمَاعُ وَالْقَوْلُ وَالرَّقْصُ الذي يَفْعَلُهُ الْمُتَصَوِّفَةُ في زَمَانِنَا حَرَامٌ لَا يَجُوزُ الْقَصْدُ إلَيْهِ وَالْجُلُوسُ عليه وهو وَالْغِنَاءُ وَالْمَزَامِيرُ سَوَاءٌ (فتاوى هنديه 351/5) .[5]

الله تعالی خو په هر څه عالم او ښه خبردار دی

په دې کې شک نشته چې ځنې کسان موسيقي روا بولی ځکه د دا ډول کسانو په اړه رسول الله صلی الله عليه وسلم له پخوا څخه وړانديز کړی دی او فرمايي :

ليکونن من أمتي أقوام يستحلون الحرو الحرير والخمر والمعازف ....

ژباړه : پيغمبر صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي: خامخا به زما له امت څخه داسې ډلې وي، چې زنا کول، دوريښمو جامې اغوستل، شراب څښل، د موسيقى په آلاتو لوبې کول حلال ګڼي او خامخا به ځينې ډلې په لوړ غره اوړي او يو شپون به يې ګډې (پسونه) څروي او د بيګاه له پلوه به يې راولي او دوی ته به کوم فقير او

– فتاوی هنديه ج ۶ ص ۳۶۱ د زيات معلومات لپاره آن لاين اسلامی لاربښود وګوری .[5]

(c) ketabton.com: The Digital Library

محتاج د څه ضرورت د پوره کولو لپاره راځي، نو داخلك به ورته وايي، اوس لاړ شه سباته به راشې، نو د شپې به په دوی عذاب راشي او ټول به هلاك شي او غربه پرې را واوړي او کوم خلك، چې ژوندي پاتې شي، هغوی به الله جل جلاله د بيزوګانو او خنځيرانو په څير وګرځوي او مسخ به يې کړي، چې تر قيامته به د همدوی په شان پاتې شي.[6]

مشهورو محديثينو ددې حديث په صحيح والي مهر لګولی دی او صحيح يې بللی دی لکه امام ابن حبان (رح) اسماعيلي (رح) ، ابن صلاح (رح) ، ابن حجر (رح) ، ابن تيميه رح، طحاوي رحمه الله، ابن قيم رحمه الله، صنعاني رحمه الله او داسې نو رو.

اما م ابن القيم رحمه الله عليه ويلي دي: چاچې ددې حديث په ضعيف والي (نه صحت) دڅه ويلو خبره کړې، لکه امام ابن حزم رحمه الله غواړي د ساز او سرود په هکله خپل باطل مذهب صحيح وښيي او دده په ګومان سره داحديث منقطع دی، ځکه امام بخاري رحمه الله په موصول سند سره نه دی روايت کړی، مګر امام ابن صلاح رحمه الله ويلي دي: په دې اړه بايدامام ابن حزم رحمه الله ته هيڅ ونه کتل شي، ځکه دحديث د ردولو خطاء ډير لاملونه لري، خو حديث صحيح دی د صحت په شرط يې اتصال معلوم دی. په دې اړه دامام سفاريني (رح) کتاب : [7]غذاء الالباب شرح منظومه الآداب وګورئ.

په حديث شريف کې د ساز اوسرود دحرام والي دليلونه له دوه پلوه څېړل شوي دي او دوو لوريوته يې حرام والی څرګندیدی .

۶- دا حديث شر يف امام بخاري په ۵۵۹۰ نمبر معلق روايت کړی دی او امام طبري او امام بيهقي وصل کړی دی، په دې اړه سلسله صحيحه د الباني ۹۱ نمبروګورئ .

–غذاء الالباب شرح منظومة الآداب وګورئ . [7]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

لومړی: د پغمبر صلى الله عليه وسلم د حديث لفظ (يستحلون) په دې کې دا ټول ياد شوي څيزونه، چې ساز او سرود هم پکې دي، په اسلامي شريعت کې حرام دي، نو دغه خلك يې حلال ګڼي .

دوهم: ساز او سرود د هغو څيزونو سره يو ځای کول، چې حرام دي، لکه زنا، د شرابو څښل، د نارينه وو لپاره دوريښمو جامو اغو ستل، په خپله په حرام والي دلالت کوي، که داسې نه وای، نو د حرامو څيزونو سره به يو ځای نه يادېدل. په دې اړه شيخ الباني په سلسله صحيحه ۱۴۱-۱۴۰-۱ مخونه وګورئ.[8]

شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله عليه وېلي دي: دغه حديث شريف دساز او سرود په حرام والي دلالت کوي او دمعازف لفظ دعربي ژبې دعلماو په وړاندې د ساز او سرود په ټولو ډولونو دلالت کوي. مجموع الفتاوى کتاب وګورئ .[9]

امام ترمذي په خپل سنن کې روايت کړی، چې جابر رضى الله عنه وېلي دي: پيغمبر صلى الله عليه وسلم له حضرت عبدالرحمن بن عوف سره د خرماوو باغ ته لاړ، په دې وخت کې د پيغمبر صلى الله عليه وسلم زوی حضرت ابراهيم د مرګ په حالت کې و، پيغمبر صلى الله عليه وسلم ابراهيم په خپله غېږ کې ونيو او سترګې مبارکې يې له اوښکو راډکې شوې، حضرت عبدالرحمن رض ورته ووېل: ته ژاړې او موږ له ژړا نه منع کوئ؟ پيغمبر صلى الله عليه وسلم وفرمايل: زه له ژړا څخه خوك نه منع کوم، بلکې د هغو دوه ډوله بيکاره او بدو غږونو او چيغو څخه يې منع کوم، چې يو د ساز او شپيلۍ سره دسندرې آواز، او بل د غم په وخت کې چيغې وهل، د مخونو شکول دګريوان څيرول، او کو کارې وهل دي .

اما م ترمذي وېلي دي، دا حديث حسن دی او شيخ الباني هم حسن ګڼلی صحيح الجامع نمبر ۵۱۹۴ وګورئ.[10]

---

[8] – سلسلة الاحاديث الصحيحة ص ۱۴۰-۱۴۱.

[9] – مجموع الفتاوى د شيخ الاسلام ابن تيميه ليکنه .

[10] – صحيح الجامع ۵۱۹۴نمبر حديث شريف .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: په دوه ډوله آواز لعنت ویل شوی او دالله ج له رحمت څخه لرې دي، یو دسندرې غږ ، بل دغم په وخت کې په آه او افسوس چیغې وهل.[11] د حدیث اسناد حسن دي .

له پیغمبر صلی الله علیه وسلم څخه روایت دی، چې فرمایلي یې دي: خامخا به زما په امت کې په ځمکه کې ډوبیدل د اسمان له لورې په ډبرو او یاکوم بل څیز ویشتل د شکلو نو بدلیدل (مسخ کیدل) به پیښیږي دا په هغه وخت کې منځ ته راځي، چې خلك شراب وڅښي، سندرغاړو ته پام واړوي او ډولونه ووهي (مطلب دا، چې ساز او سرود خپور کړي) دا حدیث د اسنادو په مجموع سره صحیح دی،[12]سلسله صحیحه ۲۲۰۳ نمبر وګورئ .

پیغمبر صلی الله علیه وسلم فرمایلي دي: (الله جل جلاله زما په امت د شرابو څښل، قمار وهل په ځانګړې ډول د جوارو او اربشو شراب څښل، ډول وهل، رباب غږ ول حرام کړي او دوترو لمونځ یې راته زیا ت کړی دی) دا حدیث صحیح دی،[13]صحیح الجامع ۱۷۰۸ نمبر وګورئ .

دحدیث په متن کې (کوبه) ډول ته وایي (قنین) په حبشي ژبه کې طنبور ته ویل کیږ ي، چې د رباب په څیر وي غذاء الالباب وګورئ .

امام ابو داود (رح) په خپل سنن ابو داود کې له نافع رحمه الله څخه روایت کړی دی، ده وویل: حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنه د شپیلی غږ واوریده بیایې په خپلو غوږونو کې ګوتې ونیولې او له لارې څخه لرې شو او ماته یې وویل: اې نافع ایا څه شی اورې؟ نافع (رح) وایي ماورته وویل: نه، نافع (رح) وویل: حضرت عبد الله رض د خپلو غوږونو څخه ګوتې پورته کړې او ویې ویل : زه د پیغمبر صلی الله علیه وسلم سره وم او داسې

---

[11] - سلسله صحیحه ۴۲۷ نمبر وګورئ .-

[12] – سلسله احادیث صحیحه ۲۲۰۳ نمبر حدیث .

[13] – صحیح الجامع ۱۷۰۸ نمبر حدیث شریف .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

څه یې واوریدل او بیایې همداسې کاروکړ (یعنې په غوږونو کې یې ګوتې ونیولې) دا حدیث صحیح دی، [14]سنن ابي داود ۴۱۱۶ نمبر، او مجموع الفتاوي (۳۰) ټوك ۲۱۲ مخ وګورئ.

امام قرطبي (رح) په دې حدیث باندې داسې زیاتوالی کړی، زموږ علماء کرامو ویلي دي، که چیرې ددوی کړنه دداسې غږ په اړوند، چې داعتدال څخه هم نه دی وتلی داسې وي، نو څه ډول به ددوی عکس العمل داوسني وخت د ساز او سرود په هکله وه.

په دې اړه جامع القرآن تفسیر وګورئ.

دساز او سرود په اړه د علماء کرامو څرګندونې :

امام عمر بن عبدالعزیز رضی الله عنه ویلي دي، چې د سندرو ویلو پیلامه له شیطان څخه ده، چې پای یې بیا دالله جل جلاله قهر او غصه ده. غذاء الالباب وګورئ .

دساز او سرود اوریدلو په حرام والي زیاتو علماء کرامو اجماع نقل کړې ده، چې له دوی څخه امام قرطبي رح، ابن صلاح (رح) ، او ابن رجب حنبلي (رح) د بېلګې په ډول یادولی شو.

امام ابو العباس قرطبي (رح) ویلي دي، سندرې ویل په قرآن او حدیثو سره منع دي او همدارنګه یې ویلي دي، شپیلی، رباب او ډول (دموسیقی ټولو آلاتو) ته دغوږ نیولو په حرام والي کې هېڅو ك اختلاف نه لري، ما له هیڅ یو مخکیني یا وروستني امام څخه چاته، چې د علم په برخه کې کوته نیول کیږ ي، د حلال والي نه دي اوریدلي، څنګه به ساز او سرود حرام نه وي !!!!!!، دا د شراب څښونکو او فاسقانو نښې دي او په همدې پیژندل کیږي، د فساد، شهواتو اوبې حیایی علامې دي . کوم شی چې دا ډول صفت او څرنګوالی ولري په حرام

---

[14] – سنن ابي داود ۴۱۱۶ نمبر، او مجموع الفتاوي (۳۰) ټوك ۲۱۲ مخ وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

والي کې يې شك نشته او هېڅوك به يې دکوونکي په فسق او ګناه کې شك او تردد ونه کړي[15] (الزواجرعن اقتراف الكبائر) کتاب وګورئ .

اما م ابن صلاح ويلي دي، چې د ساز او سرود په حرام والي اجماع شوې، له هرچا څخه چې داجماع داهليت لرونکې وي دساز او سرود دروا والي او ياهم له اجماع سره د مخالفت خبره نه ده ثابته شوې، قاسم بن محمدرحمه الله ويلي دي، چې ساز اوسرود باطل او ناروا دي باطل شی به ضرور جهنم ته ځي .

حسن بصري رحمه الله ويلي دي: که چيرې په کوم واده کې ساز او سرود وي، نو د هغه د بلني قبلول نشته جامع قيرواني وګورئ .

امام نحاس (رح) ويلي دي: ساز او سرود په قران کريم او نبوي احاديثو سره منع شوي دي .

امام طبري (رح) ويلي دي: ټولو علماو د ساز او سرود په بدوالي او د هغه په منع کيدلو او نه کولو اتفاق کړی دی، امام اوزاعي رحمه الله وايي: هغه واده ته مه ورځه او ګډون مه پکې کوه، چې په هغه کې ډول، ساز او سرود وي.

ابن قيم دامام ابو حنيفه رحمه الله د مذهب په بيانولو کې ويلي دي: دامام ابو حنيفه رحمه الله تعالی ملګرو د ساز او سرود ټولو څيزونو ته غوږ ايښودل حرام بللي دي، لکه شپيلی، ډول او آن تردې، چې رباب غږول يې هم حرام بللي دي او دايې په څرګندډول بيان کړي، چې دا ګناه ده، کوونکی يې فاسق ګڼل کيږي اوګواهي يې رد کيږي او له دې څخه مهمه خبره لا داده، چې ويلي يې دي: د ساز ا و سندرو اوريدل فسق او خوند ترې اخستل کفر دي. په دې هکله يو حديث راغلی، چې مرفوع نه دی.

---

15 – الزواجرعن اقتراف الكبائر) کتاب وګورئ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

داامام ابوحنیفه (رح) ملګرو ویلي: که چیرې یو څوك د ساز تر ښنګ تیریدو، نو پرې واجب دي، چې باید ډیره هڅه وکړي ترڅو یې غوږونو ته ونه رسیږي (اغاثة اللهفان) کتاب وګورئ.

له امام ابو حنیفه رحمه الله څخه روایت دی، چې ویلي یې دي: ساز او سرود دهغو لویو ګناهونو څخه دی، چې باید سمدلاسه پریښودل شي، امام سفاریني (رح) په خپل کتاب، غذاء الالباب کې داامام ابوحنیفه رحمه الله د مذهب په هکله ویلي دي:امام ابو حنیفه (رح) ساز اوسرود بدګڼي او ګناه یې بولي، همدا ډول د کوفې داامامانو لکه: سفیان(رح)، حماد(رح)، ابراهیم(رح)، شعبي(رح) او داسې نورهم دا ډول نظر لري.

دساز او سرود د حراموالي په هکله ددوی په منځ کې هیڅ اختلاف نشته، همدا رنګه د بصرې خلك ساز او سرود منع کوي او په دې کې هیڅ اختلاف نه لري، بې شکه داامام ابوحنیفه (رح) شاګرد قاضي ابو یوسف رح د هغه چاپه اړه وپوښتل شو، چې د یو کور له منځه یې د شپیلی او موسیقی غږ واورید(څه به کوي) ؟ نو ده وویل: دغه کور ته پرته له اجازې ور د ننه شه، ځکه د منکر منع کول فرض دي.

امام مالك رحمه الله د ساز او سرود او د هغه له اوریدلو څخه منع کړې ده، کله، چې داامام مالك (رح) څخه دسندرغاړي او ډول وهونکي په هکله پوښتنه وشوه، ده وویل: ایاکوم عاقل هم دا وایي، چې سندرې صحیح دي ؟

بلکې زموږ فاسقان او بدکاره خلك داکار کوي، تفسیر قرطبي وګورئ.

په اسلام کې د فاسق حکم دادی:

شاهدي یې نه قبلیږي، کله، چې مرشي نیکان خلك یې جنازه نه کوي، بلکې بې علمه او لااوبالي خلك یې جنازه کوي، امام ابن قیم (رح) د امام شافعي رحمه الله دمذهب بیان دارنګه واضح کړی دی.

داامام شافعي رحمه الله هغه ملګري، چې داامام په مذهب او لاره ورته معلومه ده په څرګندو ټکوکې د ساز او سرود حراموالی بیانوي او په هغه چاباندې، چې سرود حلال ګڼل ورته منسوب شوي، سخت انتقاد کړی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

بدېي پرې ويلي، لكه قاضي ابوطيب طبري(رح)، شيخ ابو اسحاق (رح) او ابن صباع (رح) . په دې اړه اغاثة اللفهان وګوري .

دساز او سرود په اړه امام شافعي رحمه الله وپوښتل شوهغه وويل : د لومړي ځل لپاره د زنديقانو له پلوه په عراق کې دود او رواج شو ترڅو خلك دالله پاك د ذكر او لمانځه څخه وګرځوي.[16]په دې اړه الزواجر عن اقتراف الكبائر، او مجموع الفتاوى ۳۰ ټوك او ۲۱۲ مخ وګورئ.

ابن قيم رحمه الله ويلي دي: دامام احمد رحمه الله دمذهب په اړه عبدالله بن احمد دارنګه وضاحت كړی : مامي د خپل پلار (امام احمد) څخه دسندرو د حكم په اړه وپوښتل نو هغه راته وويل: سندرې په زړه کښې نفاق زرغونوي، زما نه خوښېږي، بيا يې دامام مالك رحمه الله قول ذكر كړ، چې ويلي يې دي : دا كار زموږ فاسقان او بدكار خلك كوي. اغاثة اللفهان كتاب وګورئ .

امام احمد(رح) د هغه چا په هكله وپوښتل شو، چې مړشو، يو زوی او يوه سندر غاړې وينځه ترې پاتې شول او دا يتيم ماشوم دوينځې خرڅلاوته اړ شو، امام احمد(رح) وويل: وينځه دې دبې عقلۍ له امله وپلورل شي، نه دسندرو ويلو له امله، نو ورته وويل شول، چې داديرش زره روپۍ قيمت لري، ښايي كه د بې عقلۍ له امله وپلورل شي، نو بيا يې قيمت شل زره روپۍ كيږي، نو امام احمد(رح) وويل:دا وينځه د بې عقلۍ له امله خرڅيږي، امام ابن جوزي رحمه الله تعالى وويل: داپه دې دليل، چې سندرې ويل منع دي، كه داسې نه وايي، نو د يتيم هلك مال ضايع كول روانه وو.

الجامع لاحكام القرآن وګورئ.

16– الزواجر عن اقتراف الكبائر، او مجموع الفتاوى ۳۰ ټوك او ۲۱۲ مخ وګورئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

امام احمد(رح) دساز او سرود د آلاتو لکه، رباب او داسې نورو په هکله په واضح ډول سره ویلي دي، چې که دا آلات ښکاره ولیدل شي او د ماتولو امکان یې وي، باید مات کړل شي.

شیخ الاسلام احمد بن عبد الحلیم حراني رحمة الله علیه ویلي، څلور واړه مذهبونه وایي، چې د ساز او سرود آلات ټول حرام دي، ددې مذهبونو هېڅ یو پیرو ددې آلاتو په حرام والي کې اختلاف نه دی ذکر کړی. مجموع الفتاوی وګورئ.

همدارنګه یې ویلي دي، په دې پوه شه، چې دا ساز او سرود ددریو غوره او بهتره پیړیو دزور او قوت په درشل کې نه په حجاز، شام، یمن، مصر، مغرب، عراق، او خراسان کې ښکاره شوی دی او نه هم پد موده کې نیک، دینداره متقیان عابدان خلك دچکچکو او چیغو سره یوځای د ډول او رباب لپاره را غونډېدل، بلکې دا کار ددوهمې پیړی په ورستیو وختو کې رواج شو او کله، چې امامانو ولیده، بدیې وباله او خلك یې ترې منع کول. مجموع الفتاوی وګورئ .

په بل ځای کې یې ویلي: سندرې د بدو نفسونو شراب دي په نفسونو باندې هغه لوبه کوي ، چې د پیالو د لومړنې غړپ څخه هم لوړه او چته ده. مجموع الفتاوی وګورئ .

شیخ الاسلام دهغه چا په هکله، چې ساز او سندرو ته غوږ ږدي او اوریدل یې عادت شوي وي، داسې ویلي دي، چې څوك سندرې اورې داسې یې تراغیزې لاندې راشي، چې غږونه یې ویریدلي، بې حرکته چوپ او زړونه یې هغه لوري ته ور اوښتي وي. مجموع الفتاوی وګورئ. شیخ الباني رحمة الله علیه ویلي دي: څلور واړه مذهبونه د ساز او سرود د ټولو آلاتو په حرام والي متفق دي. [17]سلسله صحیحه ۱/۱۴۵.

– سلسلة احادیث صحیحة ج ۱ ص ۱۴۵[17]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

امام ابن قيم رحمه الله ويلي دي: ته به داسې خوك ومومې، چې ساز او سرود ته زياته پاملرنه كوي، مګر په هغه کې د هدايت اوسمې لاري څخه په علمي او عملي ډګر کې کوږ والی موجود وي، د قرآن کريم داوريدولو څخه به يې د ساز او سرود اوريدلوته ډير زړه کيږي .

په بل ځای کې يې دسندرو په هکله ويلي دي: دغه ساز او سرود د زنا لپاره زينه ده او د شيطان شريکول او د عقلونو پټول او هغوی ته تغيير ورکول دي، د قرآن کريم څخه د بل باطل او بيهوده څيز په پرتله بندوونکي او مخ اړونکي دي، ځکه نفسونه ساز اوسرود ته زيات ميلان لري او هغه يې خوښيږي .

ابن قيم (رح) ويلي: دقرآن کريم مينه او دسندرو غږونه د يو بنده په زړه کې نه يوځای کيږي، زما د په الله جل جلاله قسم وي، چې د چا ساز او سرود عادت وي، نو دالله جل جلاله سره به د شريك نيولو څخه ونه ژغورل شي، نو كله، چې يو خوك په ساز او سرود پورې ونښلي او خپل عادت يې وګرځوي، نو د هر چا غلام ترې جوړکيږي، په همدې ډول موږ ته داامامانو او علماؤ کرامو څرګندونې معلومې شوې، چې دساز او سرود دحراموالي او له هغه څخه په منع کيدلويې بيان کړی دی.

استثناء (ځانګړتيا):

د ساز له آلاتو څخه ددريا د شرنګانيو څخه پرته په اخترونو او د نکاح په مراسمو کې د ښځو لپاره رواه ده، چې استعمال يې کړي، په دې باندې صحيح دليلونه موجود دي .

شيخ الاسلام ابن تيميه رحمه الله ويلي دي، مګر پيغمبر صلی الله عليه وسلم په ودونو او د خو شحاليو په نورو پروګرامونو کې ځينې دساعتت تيرې لوبې رواباللې، چې له هغو څخه يو په ودونو او خوشحاليو کې د ښځو لپاره دريا وهل دي، مګر په هغه وخت کې له نارينه و څخه يوهم داسې نه وه، چې يابه يې دريا وهله او يا به يې لاسونه پړکول او چکچکې به يې وهلې، بلکې په صحيح حديث شريف کې دا ثابته ده، چې پيغمبر صلی الله عليه

(c) ketabton.com: The Digital Library

وسلم فرمايلي دي، چکچکي د ښځو لپاره او تسبيح د نارينه و لپاره ده، په هغوښځو يې لعنت ويلی، چې ځانونه له نارينه و سره يو شانته کوي او په هغه نارينه و يې هم لعنت ويلی، چې ځانونه له ښځو سره مشابه او يو ډول کوي .مجموع الفتاوی وګورئ.

همدارنګه له حضرت عايشې رضی الله تعالی عنها څخه حديث روايت شوی، چې ويلي يې دي: حضرت ابوبکر رضی الله عنه زموږ کره راغی او زما سره دوه انصارې نجونې وې، کومې سندرې، چې انصارو د بعاث په جګړه کې ويلې وې، هغه يې زمزمه کولې، حضرت عا يشه رضی الله عنها وايي: دغه دواړه نجونې سندرغاړې نه وې، حضرت ابوبکر(رض) وويل: ايا د پيغمبر صلی الله عليه وسلم په کور کې هم دشيطان شپيلی غږيږي، يعنې سندرې ويل کيږي. په دې ورځ کوچنی اختروه ، نو پيغمبر صلی الله عليه وسلم وفرمايل: اې ابوبکره، د هر قوم لپاره اختروي او دغه زموږ اختردی. داحديث صحيح دی. [18]سنن ابن ماجه ۱۵۴۰ نمبر وګورئ اودغه راز، مجموع الفتاوی ۳۰ ټوک ۲۱۶ مخ وګورئ.

دا په هغه چا رد دې، چې ددواړو نجونو په دې کړنه او عمل يې د ساز او سرود په روا والي دليل نيولی. ابن قيم رحمه الله ويلي دي: دحيرانتيا خبره داده، چې تاسو ددوو ماشومو نجونو په سندرو، چې د بلې ماشومې نجلی عايشې رضی الله عنها په وړاندې په يادشوي شکل سره يې ويلې دسندرو په روا والي استدلال کوي او دا هم داخترپه ورځ دهغه عربي شعرونو تکرارول وو، چې د زړورتيا، جګړو، ښو اخلاقو او نيکو خويونو په هکله ويل شوي وه، نو په هغه باندې نه شي دليل کيدای، بلکې دا حديث شريف په اصل کې په همدوی دليل دی، ځکه حضرت ابوبکر رضی الله عنه دغه کار ته د شيطان شپيلی وويله، پيغمبر صلی الله عليه وسلم داخبره واوريده او رد يې نه کړه او دغو دوو ماشومو نجونو ته يې د ويلواو له هغوی څخه داوريدلو اجازه وکړه، ايا دغه کار

– سنن ابن ماجه ۱۵۴۰ نمبر وګورئ اودغه راز، مجموع الفتاوی ۳۰ ټوک ۲۱۶ مخ وګورئ.[18]

(c) ketabton.com: The Digital Library

دهغه څه دليل کيدی شي، چې تاسې يې کوئ او په هغه ښه پوه ياست، چې هرناروا عمل پکې وي او هر څوك يې اوري ؟

سبحان الله عقلونه او ذهنونه څنګه ګمراه شول. په دې اړه مدارج السالکين وګورئ.

ابن جوزی رحمه الله ويلي دي: حضرت عايشه رض په دې وخت کې ماشومه وه، له بلوغ څخه ورسته هېڅا له دې څخه د سندرو په هکله پرته له بد ګڼلو بل څه نه دي نقل کړي، قاسم بن محمد (رح) د حضرت عايشې رضی الله عنه وراره و، او له همدې څخه يې علم حاصل کړی، هغه سندرې بدې ګڼلې او له اوريدلو څخه يې ممانعت کاوه، په دې اړه [19]تلبيس ابليس کتاب وګورئ.

امام ابن حزم (رح) او دسندرو روا والي :

مشهوره او معلومه خبره داده، چې امام ابن حزم (رح) سندرې روا بللې، لکه څنګه يې، چې په خپل کتاب المحلي کې هم ذکر کړې دي، مګر هغه څه، چې غواړو بايدخلك په دې وپوهوو، چې کله د امام ابن حزم (رح) ياکوم بل عالم په اړه واورئ، چې سندرې روا بولي، نو ذهنونته يې دغه ورځنې ساز اوسرود راشي کوم، چې په تلويزوني چينلونو، راډيوګانو هوټلونو او کانسرتونو کې موجود دي، نو دا ډيره لويه خطا ده، ځکه دا ډول ساز اوسرود هيڅ مسلمان روانه بولي، داسې يولوی عالم خو په ځای پريږده، لکه امام ابن حزم (رح) غوندې، نو ټول علماء کرام دهغه سندرواو ساز په حرام والي سره متفق دي، چې فحشاء، فسق او يا ګناه ته انسا ن کشوي او تشويق کوي يې، موږ د نن ورځې ساز اوسرودوينو، چې څومره ثابت حرام څيزونه پکې منځ ته راځي، د ښځو لوڅ او بربنډ حالت دښځو او نارينه و ګډ بې حيا ګډون او اختلاط، د زنا اوبې لاری خواته ښکاره بلنه، د شرابو څښل، په داسې حال کې، چې سندرغاړې لوڅه او يالوڅې ته ورته د مرضي زړونو د بې حيا اووچو سترګو په وړاندې په داسې ډول د مينې او محبت بابولالې وايي، چې احساس او خيال يې په عقل خپلې منګولې

---

19 - تلبس ابليس کتاب وګوری.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

نښلولې وي او ټول کتونکي، ښځې او نارينه کاره واړه يو په بل ځانونه وراچوي دالله جل جلاله په قهر او نافرمانی کې اخته خپلې غوښې وهي له همدې امله وايو: څوك، چې په خلكو كې داامام ابن حزم (رح) دسندرو دحلال والي خبره خپروي، په دې د پوه شي، چې پرته له كوم قيد اوشرط څخه په ټولنه کې ددې خبر ي خپرول څه تاثير لري، او اغيزې يې څه دي؟ نو دالله جل جلاله څخه ووېرېږئ، او په دې پوه شئ، چې ددې كار پايله څه ده؟ او بايد خپل ځان د الله جل جلاله په پاكه او سپېڅلې لاره برابركړئ، بيا د په دې پوه شي، چې كه دكوم شي په اړه امام ابن حزم (رح) اوياكوم بل څوك دحلال والي وايي او د پيغمبر صلى الله عليه وسلم څخه په ځرګند ډول د حرام والي امر راځي، نو تاته د الله جل جلاله په وړاندې د پيغمبر صلى الله عليه وسلم څخه پرته د بل چا امر منل كومه ګټه نه شي رسولی .

سليمان تيمي رحمه الله ويلي دي: كه د دهر عالم اجازه او رخصت په يوه مساله كې ومانه يا د دهر عالم د خطا پيروي او تقليد وكړ، نو په تاكې ټول شر اوبدي راغونډ شول .

بې له شكه، الله جل جلاله فرمايلي دي: (وَمَا آتَاكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا [الحشر/7][20]

ژباړه : او هغه څه چې دركړې دي تاسې ته رسول (دالله) نو وايې خلئ، ويې نيسئ، قبول يې كړئ او له هغه څه نه، چې منع كړي يئ، (رسول الله) تاسې، له هغه څخه بيرته شئ (مه يې غواړئ)

او همدارنګه الله جل جلاله فرمايلي دي: (فَلْيَحْذَرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةٌ أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ [النور/63] [21]

ژباړه: پس ودويريږي هغه كسان، چې مخالفت كوي له امره (حكمه) ددغه (رسول زما) له دې نه، چې ورسيږي دوی ته څه فتنه (آفت په دنيا كې) يا ورسيږي دوی ته عذاب درد ناك په اخرت كې .

– الحشر سورت ۷ آيت شريف .[20]

– نور سورت ۶۳ أيت . [21]

(c) ketabton.com: The Digital Library

خومره ښه يې ويلي دي: علم هغه دی، چې الله جل جلاله ويلي وي او د هغه د رسول صلی الله عليه وسلم څخه ثابت شوی وي، بل دامت اجماع ده هڅه اوهاند پکې وکړه او له دې څخه وويريږه، چې د يو فقيه د نظر او د پيغمبر صلی الله عليه وسلم ترمنځ په ناپوهی سره اختلاف منځ ته راوړې .

د اسلامي ترانو او شعرونو د ويلو حکم:

دهغو اسلامي ترانو اوشعرونو حکم، چې د ساز او موسيقی له آلاتو سره مل نه وي په لاندې ډول دي:

د پيغمبر صلی الله عليه وسلم او د هغه د اصحابو کرامو رضی الله عنهم څخه دا ثابته ده، چې شعر يې اوريدلی، په خپله يې ويلی او د بل څخه يې دويلو غوښتنه کړې ده، داکار يې په سفرونو، کورونو، مجلسونو (بنډارونو) او ټولو مصروفيتونو کې په انفرادي (يوازيتوب) کې ترسره کړی، لکه حسان بن ثابت رض، عامر بن اکوع رض، او انجشه رضی الله عنهم چې په يوازيتوب سره او هم په ټولنيز ډول يې هم کړی، چې د خندق په غزا کې د کندې دکيندلو په برخه کې له حضرت انس رضی الله عنه څخه داسې حديث روايت شوی، چې ويلي يې دي: کله، چې پيغمبر صلی الله عليه وسلم وليدل، چې موږ دډيرې سختې لوږې او تکليف سره مخامخ يو، ويې فرمايل: اې الله ج دا ژوندپرته د اخرت له ژوند څخه کوم ارزښت نه لري، ته مهاجرينو او انصارو ته ښه وکړه، صحابه کرامو په ځواب کې وويل: موږ هغه خلك يو، چې له محمد صلی الله عليه وسلم سره مو په جهاد کولو ترهغه پورې بيعت کړی دی، ترڅو، چې ژوندي يو.[22] داحديث بخاري په ۳-۱۰۴۳ مخ کې روايت کړی دی .

اوهمدارنګه اسلامي ترانې او شعرونه په غونډو او محفلونو کې ويل هم روا دي: ابن ابي شيبه (رح) په حسن سند سره د ابو سلمه بن عبدالرحمن رض څخه روايت کړی، هغه ويلي دي: صحابه کرامو د شعرونو له ويلو څخه مخونه نه وو اړولي او نه کمزوري او ضعيف وو، په خپلو غونډو کې به يې شعرونه ويل، د جاهليت

– صحيح البخاری ج ۳ ص ۱۰۴۳ . [22]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

کارونه به يې بدګڼل، خو کله به، چې له دوی څخه ددين په هکله څه وغوښتل شول (پوښتنه به په ديني مساله کې ترې وشوه) نو دويرې له امله به يې دسترګو سپين او تور سره ګډ شول (ډير احتياط به يې کاوه) [23]مصنف ابن ابي شبيه 8 ټوك 711مخ، دغه د ليلونه دشعرويلو روا والي ثابتوي، اګر که دا شعر د يوکس له خوا وي او ياهم د ترانې په څير وويل شي، په داوړو حالتو کې روا دي.

په نري ښايسته او لوړ غږ سره شعر ويلو ته ترانه وايي. قاموس محيط.

دترانې ويلو لپاره ځينې قاعدې شته، چې علماو راته ټاکلې او هغه دادي چې:

١ – د ترانې ويلو په وخت کې بايد د ساز له حرامو آلاتو څخه کار وانه خيستل شي.

٢ - بايد دومره زيات ونه ويل شي، چې د يو مسلمان عادت وګرځي او په هر وخت کې پرې مصروف وي، چې ددې له امله يې فرضونه او واجبات ضايع او له منځه لاړشي.

٣ - داترانې دښځو په اواز ونه ويل شي.

۴ - په دې ترانو کې بايد بد او حرام الفاظ استعمال نه شي.

۵ - بايد د بې حيا او فاسقو خلکو له غږ سره ورته والی ونه لري.

۶ - بايد ديته پام وشي، چې د ترانې دويونکي داسې غږ نه وي، چې اوريدونکی په فتنه کې اچوي او په حرکت يې راولي، لکه څوك، چې سندرې او ساز اوري.

ددې موضوع په اړه د زياتو معلوماتو د ترلاسه کولو لپاره لاندې کتابونه وګورئ.

١- الاعلام بنقد الحلال والحرام دصالح فوزان ليکنه .

٢- السماع د امام ابن قيم (رح) ليکنه .

– منصنف ابن ابی شیبه ج ۸ ص ۷۱۱ . [23]

(c) ketabton.com: The Digital Library

۳ – تحریر آلات طرب د شیخ الباني لیکنه:

په پای کې اما م ابن قیم په خپل کتاب اغاثة اللفهان کې ویلي : په دې پوه شه، چې دسندرو لپاره ځینې خاصیتونه او ځانګړتیاوې شته، چې د هغې په اثر په زړه کې نفاق پیداکیږي اوپرې رنګیږي او داسې زرغون کیږي، لکه په اوبوسره، چې واښه زرغونیږي.

له خاصیتونو څخه یې:

دانسان زړه غافل او مصروفوي، دقرآن کریم د پوهې او په هغه کې د فکر کولو او په هغه د عمل کولو څخه یې بندوي، ځکه سندرې او قرآن کریم په زړه کې هیڅکله هم نه سره یو ځای کیږي، ځکه قرآن کریم انسان د نفسي غوښتنو له قبلولو منع کوي، په عفت او پاکوالي امر ورته کوي، د نفس دغوښتنو، د ګمراهۍ دلاملونو او اسبابو څخه یې لرې کوي، د شیطان له پیروۍ څخه یې منع کوي، خو ساز او سندرې په دغو ټولو دعمل کولو امرورته کوي او ښایسته یې ورته انځوروي، نفسونه یې په حرکت راولې ترڅو د ګمراهۍ لار غوره کړي، داخلي احساسات یې راپاروي او تکلیف ورکوي ترڅو، چې دهرې بدې په لور یې په حرکت راولي، چې په پای کې د روغ او رښتیا سره یوځای کړي، یوه ښکلې خبره ترې راوباسې، نو سندرې او شراب د یوشي غبرګوني ملګرې دی، بې حیایي او بدیو ته د رسیدو لپاره د یوه جیلب جوړه آسونه دي .

اې مسلمانانو! خپل ځانونه او غوږونه له ساز او سرود څخه پاك وساتئ، د جنت په باغونو یې خو ندور اوخوشحاله کړئ، دقرآن کریم په حلقوکې ګډون وکړئ، د پیغمبر صلی الله علیه وسلم دخوږو احادیثو له زده کړې څخه ګټه واخلئ، ځکه ددې زده کړه له ګمراهۍ څخه لارښوونه، د سترګو رڼایي, تقوی او پرهیزګاری ته تشویق او هڅونه، د زړه ژوند یتوب ، د نفسي غوښتنو څخه لرې والی، چې دا په خپل ذات او اصلیت کې درملنه او رغونه ده . دالله پاك له عذاب څخه ژغورنه او دلیل دی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو بايد د هغو خلكو ملګري وكړئ او ځانونه ورسره يوځاى كړئ، چې الله پاك يې په اړه فرمايلي (وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ [المؤمنون/3] .[24]

ژباړه : اوهغه(كسان هم بهرمن شول) چې دوى له ناكاره (بدو اقوالو اوافعالو)څخه مخ ګرځوونكي دي .

له الله جل جلاله څخه غواړم، چې مسلمانانو ته، په خپلو كارونو كې د پوهې له سمبالتيا سره جوخت، په خپل دين دثابت او كلك پاتې كيدلو توان وركړي، بې شكه الله جل جلاله خپلوبندګانوته ډير نږدې او توبه قبلوونكى ذات دى.[25]

دوهم فصل :

په دنيوي ژوند كښي د ساز اوسرود ځينى اغيزي:

د موسيقي دنيوي اضرار:
اوس په نړى كې موسيقي د مخدره موادو په حيث پيژندل شوې ځكه هغه كسان چې له موسيقي سره عادت شوى د هغوى ټول فكر د موسيقى په هكله وى او د دوى په اعصابو باندې يو ډول سستي حاكمه وي او بيا دا خلك غير له شهوت، عشق بازى، ښكلا پرستى نه نور څه نه پيژني او د دوى عقل د موسيقي په واسطه داسې محا صره شوى وى چې بيا دوى له عفت او حيا، عدالت او انصاف، ورورولى او غيرت څخه خلا صيږي.[26]

١- دغم او مصيبت څخه په امان نه پاتي كيدل.

[24] – المومنون سورت ٣ آيت .

[25] - د لومړى فصل زيات معلومات مى د ابن رجب السلفى له كتاب ساز و سرود از ديدګاه اسلام څخه اخستى دى.

[26] -آن لاين اسلامى لارښود وګورى.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- ددعا نه قبليدل.

۳- په هغه مجلس يا محفل کې چې ساز او سرود په کښې وي د پرښتو نه داخليدل.

۴.دنفاق سبب جوړيدل – دساز او سروددېرو ترخو اغيزوڅخه يوهم دخلکو په منځ کې دمنافقت او دوه مخي صفت پيداکيدل.

۵- دزنا سبب جوړيدل .

۶- دخپل ناموس په اړه بې توپيره پاتې کيدل.

۷- دالله جل جلاله درحمت څخه محروميدل.

۸- دشيطان پرستش کول.

۹- دکورڅخه دخير اوبرکت ختميدل.

۱۰- دتش لاسی اومسکيني باعث کيدل.

۱۱- دزړه سختوالي.

۱۲- موسيقي د اخلاقي فساد مهم عامل دی.[27]

دنبوي سيرت په غونډوکي سازاوسرود:

پيغمبر صلي الله عليه وسلم فرمايلي دي: زه دساز اوسرود د آلاتو دله منځه وړلوپه خاطر رالیږل شوي يم.

نن ورځ کوم محفلونه اوغونډې چې دپيغمبرصلي الله عليه وسلم دتوصيف اوتجليل په خاطرجوړيږي اوکوم شعرونه او نعتونه چې په کښې ويل کيږي په هغي کې ډير په زوراو ځوړ سره ساز اوسرود هم ويل کيږي چې دنوروترانو او دپيغمبر صلي الله عليه وسلم دنعت تر منځ کوم ځانګري توپير نلري آيا ددي څخه زيات دپيغمبر صلي الله عليه وسلم په سيرت نوري ملنډې هم شته؟ ښځې اونارينه ډلې ډلې په راديو اوتلويزيون کې نعتونه وائي ښځې په بشپړ سينګار سره دتلويزيون په پرده راځي پداسي حال کې چې الله جل جلاله دښځې په اړه په قرآن کريم کې فرمايلي دي : (وَلَا تَبَرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى [الأحزاب/33]

ژباړه : او تاسو پخپلو کورونو کې قرار ونيسی او تاسو د لومړنی جاهليت د زينت په شان زينت مه ښکاره کوی .

ددي سره سره چې نبوي سنت ترپښولاندي کيږي دپيغمبرصلي الله عليه وسلم دښکلي سيرت مخالفت کوی بياهم ددي طمع او هيله لري چې دالله جل جلاله رحمتونه به پري نازل شي، ددي څخه به دځمکي پرمخ لويه غلطي نوي ځکه چې دغه ډول ناروا کارونه دالله جل جلاله عذاب او عتاب ته دعوت اوبلنه ده ([28]).

- نن تکی آسيا ، اصلاح آنلاين و کوری.[27]

28 - دمحمد تقي عثماني داصلاحي اوتربيتي خطبوڅخه.[28]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

آیا واقعا سازاوسرود دروح غذا او دوصال سبب دي:

سازاوسرود دوصال سبب ندي بلکي په انسان کي دوصال خيال تحريکوي ، يواځني کارچي ساز اوسرود يي سرته رسوي دادي چي : دخيال او فکر څخه تيريږي دشکل او خيرى جوړښت ته رسيږي ، موږ نه پوهيږو که چيرى خلکو۔ په ځانګړي ډول زموږ دګران هيواد ساده لوهو وګړو۔ سازاو سرود ته پدي بي حده پيمانه مخه نه واي کړي او واقعيتونوته يي نظر کړي واي څومره زيات به يي دترقي او پرمختګ لاروهلي واي .

بايد دغه مهم ټکي ته وګورو چي: داصحيح ده چي د ساز اوسرود کوم خوځښت چي په انسان کي منځ ته راځي موږ دخپل حقيقي موجوديت څخه پورته کوي مګر کله چي ساز اوسرود ختم شي پخپل ځان کي يو حقيقي خوځښت احساسوو او وينو چي ساز اوسرود ديو سوري شکل ځانته نيولي وه او هغه دمنځه لاړ، مګر واقعيتونه په هغه پيمانه سره پاتي شول، که چيري دساز اوسرود دعاشقانو خبره رښتيا وي چي سازاوسرود انساني روح تصفيه کوي نوبيا ولي په شرق اوغرب کي کومي ذهني او رواني مريضي ،اخلاقي فساد چي منځته راغلي ،خبري کول دشرم ځاي دي؟

ددي څخه چي تيرشو ځيني وايي : چي هره ترانه (لهو) بي ګټي نده بلکي دهغي حکم دهغه شخص ترنيت پوري تړلي دي.

ښه نيت د نيږديوالي سبب او مزاح داطاعت سبب ګرځي .

دغه ټکي هم دتوجه وړدي چي : يوه سندره پخپله اوهم څه چي په کښي دي لهو او باطل دي ،څکه هغه تراني چي ويونکي يي پداسي ډول سره وايي چي خپل غبرته ترنم ورکوي اويا قصداً اوريدونکي تحريکوي – لکه دکابل دهوټلونو ،موټرونو ساز او سرود چي د ډيرلوړغږپه سبب روغ شخص مريضوي زيات خبث خو يي لادا چي ځيني ښځينه سورلي موټروان ته دبکس څخه فيته ورکوي ،په ځانګړي توګه دطورخم او کابل پدي اوږده لاره،دکابل مزار،اوکابل تخاردلاري په اړه خوځه ويل عقل تغيروي، دتلويزيون خباثت خوپخپل ځاي پريږده چي په هندي اوايراني سريالونو يي خلك دهر کاروبارڅخه ويستل-اوپدي سندروسره غواړي چي ويده غرائزرا بيدارکړي مرضي زړونوته فريب اودوکه ورکړي.

ددي وضاحت څخه وروسته هراوريدونکى کولي شي پخپله مفتي اوفقيه شي که چيري داسي سازاوسرود ته غوږ ايږدي چي نفسي غوښتني يي راپاروي اوپه فتنه کي يي اچوي اوبي ګټي فکرونوته يي بيايي او حيواني غوښتني يي پر روحاني غوښتنو راجګوي نوپه ده لازم دي چي له اوريدو څخه يي ځان ليري کړي او دهغه لوري څخه چي دده دين، زړه او روح ته يي دفتني باد راځي ځان وساتي.

په حديث شريف کي راغلي دي چي هوښيارانسان خپل وخت ددي څيزونو څخه پرته په بل څه کي نه لګوي:

١- دخپل ژوندلپاره کوښښ .

(c) ketabton.com: The Digital Library

۲- دآخرت لپاره تیاري.

۳- دحلالوکارونو څخه خونداخستل .

نوله همدي کبله باید خپل وختونه په عادلانه توګه د دغه دریو څیزونو ترمنځ وویشو اوپدي باندي باید وپوهیږو چي الله جل جلاله دهر انسان څخه دهغه دعمر په باره کي پوښتنه کوي لکه څنګه چي په حدیث شریف کښي راغلي چي په څه ډول دهغه تیر کړ اوهمدا ډول دځواني په هکله پوښتنه تري کیږي چي په کومه لاره کي دمصرف کړه.

سندري او نشه یي توکي :

دهغو څیزونو څخه چي ډیرزیات دځوانانو ذهنونه نشه کوي ،اوپخپل ذات کي دایوه نشه ئي ماده ده او هغه سازاوسرود دي دا دهغو څیزونو څخه دي چي هرڅوك پخپله طبع تري خوند اخلي مګر ددي ترڅنګ انسان دجدیت څخه راباسي اوبې هدفه شخص تري جوړوي ،کوم ځوان چي زیاتره وخت یي په ساز او سرود سره تیریږي اوپه همدي سره بلد وي هغه شخص په تولیز ډول د ژوندانه دکارونو دټولنیزو اوسیاسي چارو څخه غافل اوناخبره وي په همدي ډول کوم انسان چي په نشه یي توکو عادت وي نشي کولی چي یوجدي اوبا تصمیمه شخص تري جوړشي ترڅو وکولاي شي چي په سیاسي مسائلو کي فکراوسوچ وکړي .

ساز او سرود دانسان فکرداسي جوړوي چي په بل څه کي دفکر کولوجوګه نه وي .

دسازسرود او نشه یي توکو ترمنځ تړاو پدي ډول سره بیانووچي: سازاوسرود په تولیز ډول دنشه یي توکو په ردیف کي قرار لري ځکه چي دنشي داغیزو څخه په هیڅ ډول انکارنشي کیدي ،بلکي نشه پخپله ډولونه لري انسان کولاي شي چي خپل اعصاب په مختلفو لارو سره نشه کړي کله **دالکولو**په خوړولوسره ،او کله دهروئینو ګرد ،دپوزي له لاري په کش کولو سره ،اوکله دترزیق کولو په وسیله ،اوکله هم دانشه دغوږو له لاري ترسره کیږي.

ساز اوسرود اوکنسرت ته غوږ نیول داوریدونکي په اعصابو دنشه یي توکو په څیر اغیزي کوي کله دومره سخت تاثیر پري کوي چي انسان دیو بي احساسه شخص غوندي دخپل طبیعي حالت څخه راباسي او دهرڅیز څخه یي توجه اوفکر په بشپړډول راګرځوي .

دغه ټکي رښتیا کیږي چي ساز اوسرود دنشه یي توکو ټول عیبونه اوضررونه په ځان کی لري هغه فوق العاده تاثیر چي ددي په وسیله منځته راځي همدا نشه ده کله دا اغیزي دومره قوي وي چي انسان خپل عقل اوهوش دلاسه ورکوي اوپه غیرعادي حرکاتولاس پوري کوي آیا ددي څخه به اوچته نشه هم وي !

کله چي انسان دساز اوسرود دنغمي تراغیز لاندي راشي په اعصابو یي یو ډول سستي او نرموالي منځته راځي دانساني مفاهیمو څخه پرته دشهوانیت ،عشق بازي، ښکلتیا نه نورځه ددي بي عقل په نظر نه راځي پداسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ډول يي داحساس او قوت مخ پوښلي وي چي ددي سپيڅلو معناوو لکه ترحم ،ځوانمردي ،عفت ، حيا ، امانت ، برابروالی ،وروركلوي ،لوړتيا، كوښښ ،هڅي ، مقابله ، دخپل هدف په لار كي استقامت ، داتولي دهيريدو په باد لاهوكړي .

يوعالم وايي: سازاو سرود داعصابو په نشه كولو كي دنشه يي توكو څخه هم زيات اغيزلري .

ساز اوسرود دطب له نظره:

يو دهغه عمده او اساسي واقعيتونو څخه چي تراوسه پوري يي حقيقت ددير وپوهانو اومحقيقينو څخه پټ وه ،خو دعلمي پرمختګ له بركته دهغه څرنګوالي ښكاره شو او پوهانو پدي اعتراف وكړچي : ساز اوسرود ډير زيانمن اثاراو اغيزي لري چي دعصبي سلسلي پرمخ پيداشوي او دسازاوسرود په اوريدوكي افراط اوزيات والي ډيرذهني اورواني مرضونه منځته راوري دي.

دايوه ښكاره خبره ده چي په لومړي سركي ساز اوسرود يوډول كشش او خوند لري چي دانسان دروح تل ته رسيږي او اوريدونكي دخپل ځان څخه بي خبره كوي .

ايا داسي څوك به هم وي چي دساز اوسرود دا بد او ناروا عمل به بد ونه بولي خوهلته ځيني داسي خلك هم شته چي داساحرانه خوندورو سندروپري اغيزكړي او دهغه په ملاترراولاړشوي اودهغه ارزښت يي دښايسته هنرونو په لست كي راوستي .

ځيني داسي خلك هم شته چي دسازاوسرود دتاوان اوضرر په اړه څه ويل كيږي دكوم فكر او دقت څخه پرته ادا ښكاره كوي اووا يي چي :اوس په ځيني هيوادونو كي عصبي او روحي مريضان په سازاوسرودسره تداوي كيږي ،اودسرود ځيني آراموونكو آلاتوته ځيني ډاكټرانو داوريدو توصيه كړي .

پدي اړه بايد پاملرنه وشي چي :

لومړی : دغه مطلب تركومي اندازي تبليغاتي او تشريفاتي اړخ لري ، تبليغاتي اړخ يي لاپريږده خو دنړي په كوم يو علمي مركز كي دساز اوسرود په وسيله ليونيان او روحي مريضان تداوي شوي او په هر كال كي دهغي مثبته نتيجه ددومره ډيرو روحي مريضانو په انډول څومره ده؟

دوهم: زياتره ډاكټران پخپله هم پدي عقيده دي چي په ساز سره د مريضانو درملنه ډيره كمزوري ده لكه چي (اسكريل) ليكي : زه پدي اعتراف كوم چي دساز اوسرود په وسيله تداوي ناكامه ده او يوه اندازه وخت هم پري ضائع كيږي .

دريم: دتجربي له اړخه ددي موضوع په هكله كوم قاطع دليل نشته پرته له هغه دستركو دليدلو حالاتو څخه چي په غربي هيوادونو كي د رواني او ذهني مريضانو شمير ورځ په ورځ زياتيږي اوهمدارنګه دنړي لويو طبي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

مرکزونو دا اعلان کړي چي : دساز او سرود ترټولو مهم اثر داعصابو کمزورتیا اوپه ذهني مرضونو اخته کیدل دي.

دذهني او عصبي مرضونو په تداوي کښې دساز او سرود رول:

دساز او سرود زیانونه دطب له نظره ډیزیات دي مګر وړاندي ترهغه چي دسازاوسرود دډیروبدواغیزو په تفصیل سره په خیړني پیل وکړم باید دغه ټکي ته پاملرنه وکړوچي دفیزیولوژي برخي پوهانو دانسان اعصاب په دوه برخو ویشلي :

١- سمپاتیك اونباتي اعصاب:

نباتي اعصاب په دوه ډوله دي : سمپاتیك، پاراسمپاتیك. په بدن کي دسمپاتیکو اعصابو وظیفه داده چي : دړګونو تنګوالي، دصافوغړو انقباض ( ) دویني دفشار دترشح اوکموالي ایجادیدل .

دنباتي اعصابو دغه دوه ډولونه (سمپاتیك،پاراسمپاتیك) چي په بدن کي یودبل مخالف اعمال سرته رسوي ترڅو چي دبهر څخه پرهغوي خوځښتونه اوتحرکات نوي راغلي دبدن نظم اوتعادل ساتي مګرکله چي دبهرنیو خوځښتونو په اثر ددغه دواړو عصبي سلسلوتعادل له منځه لاړشي بدن ته زیات شمیر جسمي اوعصبي زیانونه منځته راړوي .

یوددیرومهموبهرنیو عواملوڅخه چي دسمپاتیك اوپاراسمپاتیك عصبي سیستم توازن اوتعادل په حرکت او خوځښت راولي دسازاوسرود ارتعاشات (څپې)دي.

سازاوسرود دغمګینی دتارونو اوفعالو سندروسره :کله پدي ډول دسمپاتیکو اوپارا سمپاتیکو عصبي سیستمونو تر منځ تعادل له منځه وړي چي دژوند اصول اوبنستونه لکه جذب (راکشول) دفع کول ، هضمول ،ترشح کول ،د زړه ټکان ،دویني فشاراو نورمایعات ګډوډ کوي او انسان دډیرو نورو مرضونو سره مخامخ کوي.

وروسته له دي چي په لنډ ډول مو دفیزلوژي دپوهانو خیړني دانسان دعصبي سیستم په برخه کي څرګندي کړي اوس دډاکترانو اوطبي عالمانو اقوال او نظریات دسازاوسرود دزیانونو اوضررونو په هکله په لاندي ډول بیانوو:

دسازاوسرود مهم او خطرناك تاثیرات اواغیزي :

ساز اوسرود داعصابو دکمزورتیا مهم سبب دي، دنړی دلویو طبي مرکزونو په نظریه اوریدونکي کي هغه مهم اثر اواغیزچي سازاوسرود یي پري اچوي داعصابو کمزورتیا ده نودغه موضوع پدي سره داهمیت وړده چي **اروپایي** دډیر مشکل سره مخامخ کړي ده څکه چي داعصابو کمزورتیا دنورومرضونو زیږنده ده دهر ډول بدني او ذهني تکلیف دپیداکیدو اساسي سبب اوعلت هم همدادي.

پدي چي دنړي دزیاتو طبي مرکزونو او علمي مؤسسو دخیړنوله مخي دې نتیجي ته رسیدلي چي دذهني اوعصبي مریضانو اساسي اوتر ټولو لوي سبب همدغه سازسرود او کنسرت دي اودغه نظریه (تیوري) دزیاترو اروپایي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

اوامريكائي پوهانو دتائيد وړګرځيدلي ده اوپه تدريج سره ټولو پوهانو په همدي نظريي دتائيد مهر ولګاوه تردي چي دزياترو اروپايي اوامريكايي پوهانو ،ليكوالانوله اړخه خپلو حكومتونو ته دا وړانديزوشو چي كوم خطرناك مرضونه چي دسازاوسرود په وسيله رامنځته كيږي بايد مخه يي ونيول شي چي تر ټولو مهم د اعصابو كمزورتيا ده كومه چي د سازاوسرود په سبب منځته راځي.

دكولمبيا ديوهنتون پروفيسور(ولف آدلر) وايي :دسازاوسرود ډيرغوره او زړه راښكونكي غږونه دانسان داعصابو په لړي ډيربد آثار او اغيزي منځته راوړي .

دده څيړنو په امريكا كي دومره تاثير وكړچي په زركونو وګړي دده ملكري شول سازاوسندري يي په خپلو ځانونو حرامي كړي او ددي غوښتونكي شول چي دعام كنسرت مخنيوي وكړي .

ساز او سرود دزړه دسكتي اوټكان سبب كيږي:

د زړه دسكتي او ټكان دمهمو اسبابو څخه ساز اوسرود ته غوړايښودل ګڼل شويدي پدي اړه ډاكټر (آوريزن اسوت مارون) وايي: دساز څخه راغلی دانسان داخلي حركت او خوځښت دقلبي سكتي ترټولو لوی عامل اوسبب دی ځكه چي زياتره سازنده ګان دزړه په سكته (دريدو) سره مړه شوي دي ددي وضاحت څخه داپه ډاګه كيږي چي دانسان داخلي حركت كوم چي دساز په وسيله منځته راځي څو مره زيات خطرناك دي ،په انګلستان كي دماشومانو درواوانشناسی متخصص ډاكټر (رپرت) دزړه دټكان په اړه داعقيده لري چي ماشوم دموريه ګيډه كي دساز اوسرود تراغيزي لاندي راځي كه چيري حامله ښځه سازاوسرود ته غوږونيسي نوپه ګيډه كي يي دماشوم دزړه ټكان زياتيږي چي دغه حالت دشپږومياشتو څخه وروسته منځته راځي.

سازاوسرود دويني دفشارسبب كيږي:

دسازاو سرود دډيرو خطرناكو زيانونوڅخه يوهم دويني فشار دي ډاكټران پدي اړه خپلي نظريي لري چي په لنډ ډول يي ځوبيلګي وړاندي كوم:

زياترو آلماني روان شناسانو داخبره ثابته كړي ده چي ساز اوسرود دويني فشارپورته اوښكته بيايي ،يو اروپايي ډاكټر دويني دفشار دلاملونو دڅيړني په درشل كي كوم چي په نوي دنيا كي ډير زيات شوي دي ،دفشارآله يي په لاس وترله اوراديو يي چالانه كړه دساز اوسرود دمختلفو پروګرامونو په اوريدلو سره لاندي نتيجي ته ورسيد چي:

الف : په هره اندازه چي سازاوسرود ناخوښه اوغيرمناسب وي په همغه اندازه دويني فشار زياتيږي ،دساز اوسرود د اوريدلوپه مهال كوم آوازونه چي دروح دسستي او ستړتيا سبب ګرځيدل په يقيني ډول دويني فشار دومره اوچت شو چي ډاكټرپي وارخطا كړاوحيران شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ب: دساز اوسرود ځيني ډولونه داسي دي چي دآرامی اغيزي لري ترهغه وخته چي دوام لري دويني فشاردعادي حالت څخه ډيرښکته کيږي.

ج: ساز اوسرود دډاکتر په روح اودويني په فشار داسي اغيزي لرلي چي په يقيني ډول يي دهغه روغتيا ته ګواښ پيښاوه .

پروفيسور (هنګري اوګدن) دلويزيانا دپوهنتون دروانشناسی استاد چي پنځويشت کاله يي درواني ناروغيو په اړه څيړني کړي په نيوز ويك مجله کي يي مقاله ليکلی وايي: ډاکتر(ارنولدفريدماني) دنيويورك دشفاخاني ډاکتر او دسردرد دکلينك رئيس دنور الکترونيکي ماشينونو په مرسته د مغز دڅپو تعين او هغه تجربي چي دزرګونو مريضانو دمراجعي اوراتګ څخه يي ترلاسه کړي ثابتوي چي :يو دډيرو مهمو اسبابو څخه چي دروحي اوفکري خستګی ستومانتيا او دعصبي سردردي باعث ګرځي سازاوسرود ته غوږايښودل دي په ځانګړي ډول هغه کسان چي په ډيردقت او بشپړپام سره موسيقي اوري.

ساز او سرود دارادي دسستوالي لامل دی:

دارادي دقوت ،کمزورتيا ،غير ارادي حرکات او خوځښتونه دسازاو سرود دحتمي زيانونو څخه ګڼل کيږي ، دساز اوسرود شوم اوبد سندريز غږجي دغږيزوکشولو په وسيله اوهمدارنګه متحرك آوازونه دا ټول توان او طاقت سستوي دبدن ټول اعضاء دانسان د ارادې توان څخه وباسي.

سازاوسرود دسستی اوکسالت لامل دی:

دسازاوسرود داغيزو څخه يو دسستی او افسردګی دحالت منځته راتلل دي په هره اندازه چي دانسان په اعصابو باندي سازاوسرود چاپيرشوی اومنګلي يي پري لګولي وي په همغه اندازه دسستي ، اوتنبلي روح په انسان باندي غورځيږي په انسان کي دمطالعي شوق لږيږي ،استعدادي کمزوری کوي ،دسازاوسرود هغه عميق اوزيانمن تاثيرات اواغيزي چي پراعصابوپريوزي ،فطري استعداد اوفکري نبوغ چي په تحصيل کي دپيشرفت او وړاندي توب اصلي لامل دی په بشپړډول له منځه وړي.

سازاوسرود دفکري رکود اوتاريکی لامل دي:

يوبل دقطعي اوثابتو زيانونو څخه چي سازاوسرود يي لري دادی چي يوعجيب فکري رکود په اوريدونکي کي منځته راوړي لويوپوهانو دغه حالت ته (دفکربندول) ويلي دي ،اوهمدارنګه د(آيين حفظ وتقويت حافظه) کتاب کي راوړي: دانسان دحافظي دختمولوداساسي عواملوڅخه سازاوسرودته غرايښودل دي.

سازاوسرود دقضاوت دتوان له منځه وړلولامل دی:

کله چي سازاوسرود دانسان په ذهن اواعصابو تسلط ومومي نوداسي يوحالت پرانسان راځي چي په بشپړډول دصحيح قضاوت اوسموافکارو څخه لاس په سر شي اوکله هم هرڅه دده په نظر يوشان ښکاري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

سازاوسرود دباصرې (ليدنې) حس له منځه وړي:

دسترګو دفيزلوژي له پلوه ، دسترګو دعضلاتو سم اوصحيح حرکت ددوه ډوله سمپاتيك اوپاراسمپاتيك اعصابو په وصيله منځته راځي ،کله هم دباندنيوخوځښتونولکه سازاوسرود ،نوله همدي امله ددواړوعصبي سيستمونوتعادل له منځه ځي چي پدي مهال يو دېرو بدواغيزود جملې څخه دليدنې قوت (د باصرى حس کمزوري کوي.

سازاوسرود داخلاقي فساد اوهلاکت لامل دى :

دسازاوسرود هغه قطعي اوحتمي زيانونو څخه چي دموسيقى دبدوآوازونو په وسيله چي پوهان دهغي پايلي ته رسيدلي دي اخلاقي فساد اودفحشا خپرول دي ځکه چي موسيقي وګړي دشهوت په لور اودحيواني قوې دحرکت اوخوځښت خواته بيايي پدې ډول چي څومره دخرابو انساني موازينوڅخه لري موسيقي ډيره اوريدل کيږي ،په همغه اندازه ښکته اوناانساني اخلاق اوفساد زياتيږي ،لکه څنګه چي زموږپدې اوسنۍ تش په نوم ديموکراسي نظام کې دهنري بربنډوفلمونوښکارشوي يو اودتولي کفري نرۍ دملنډوځاي ګرځيدلي يو اوديوفرهنګي پلان شوي استعماري هجوم هدف ګرځيدلي يو داټول پدي چي دين مو پريښى داسلامي مقدساتو حمايت نه کوو،دکفارو مقابله نه کوو ، کفاروته مومخه ورکړي حتي ځيني لاداهم وايي چي ميلمانه دي اوکه دشؤون اسلامي دکوم عالم سره مخ شي هغه بيا وايي چي راغلي کفارمستامنين دي مقابله يي ناروا ده دحکم تعميل يي ضروري دي څومره دافسوس خبره ده دانه وايي چي دوي خو د ۵۲B الوتکو په زور راغلي دي زموږ هيواد يي نيولى هيواد مواشغال شوى .

الله جل جلاله فرمايي:(وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيَهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبِعَ مِلَّتَهُمْ [البقرة/120] يعني :هيڅکله به له تاڅخه يهود اونصاري راضي نشي ترديچي د دوي متابعت اوپيروي وکړې .

په زور راغلي خلك په رضانه ځي مصارف يي شوي دخپلې باطلي عقيدې لپاره يي سرونه ورکړي همدااوس زموږ په ګران هيوادکي دځلوېښتوهيوادونو نظامي اډې موجودې دي زموږ دهيوادځمکه او فضاء دهمدوي په ولکه اوسلطه کې ده لاس موتړلي خولې موبندې ،که څه احساس اوخوځښت راکې پيداشي بيامودبيان دآزادى ،ديموکراسى د ډالري معاشونو په شووعدوسره غلي کړي ، درتبواومعاشونواوسنى ظالمانه نظام راته څرګندکړي ،راتلونکي مودسراب په څير راته وبريښوي...

خواي افسوس چي هم ايمان لاړواوهم پارلمان دآخرت ورځ ډيره سخته د5، دځانکندن زره درديدونکي حالت دقبر عذاب ،دنکير اومنکر سوالونه او بياهم دبرزخ ژوند......

(c) ketabton.com: The Digital Library

سازاوسروددااحساساتو اوعواطفو دمنځه وړونکی:

دسازاوسرود دډیروبدوآثارو اواغیزوڅخه یوپه اوریدونکي کې داحساساتواوعواطفوله منځه وړل دي، ځکه سازاوسرود عواطف کموي اوورور ولې له منځه وړي، داسې ډیرتجربه شوي چې کوم خلك چې دانسانیت عواطف دمیني اومحبت حس یې داسې درجې ته رسیدلي وي چې په ډیره وړوکې حیرانوونکې منظرې او کوچنې انځورسره تراغیزې لاندې راځي ،خوپه دوامدارډول دسازاوسرودپه اوریدو سره خپل عواطف اواحساسات داسې له لاسه ورکوي چې د زړه راښکونکو او ټکان ورکوونکو منظروپه لیدلوسره هم په دوي کې کوم کوچنی اثر اواغیزې ځای نلري نوځومره چې موسیقي زیاته اوریدل کیږي په همغه اندازه احساسات هم کمیږي باید دانکته په پام کې ونیول شي چې : ښایې کله سازندګان (چې موږ په پښتو کې ډمان ورته وایو) دځینو وړوکو منظرو په لیدلوسره ناآرامه شي آن تردې چې زیات به وژاړي ،بایددیته ځیر شو چې ددوي دغه ژړا ددوي دکمزوري ارادې او دقوت دتعادل دمنځه تللو ښکارندویې کوي نو داعصابو اوارادې کمزوری باید دعاطفې او احساس دموضوع سره اشتباه نکړل شي.

دسازاوسرود ډیربداثرات دانسان په وجودکې منځته راځی چې :

۱- دغیرت له منځه تلل.

۲- دسمپاتیك اوپاراسمپاتیك اعصابو دتوازن اوتعادل نشتوالی یعنې ددغه دواړو عصبي سلسلو دبې نظمی په صورت کې لاندې ستونزې اومشکلات منځته راځې: بیلابیل زیانونه اوخللونه لکه : سستي ، بې اراده توب ،سرګرځیدل ، بې اختیاره راغورځیدل ، دمعدې پړسوب ، عصبانیت .

۳- مانې (Manie) مرض یوډول لیونتوب دی چې بیلابیلې درجې لري.

۴- پارانویا(Parania) مرض یو ډول روحي مرض دی چې یو شخص ځان تر نورو ښه بولې یعنې بې ځایه دعواوې کوي.

۵- سیکلوتمي مرض: (هنري باروك) چې یو نړیوال پوه دی وایې: دایو ډول روحي مریضي ده چې مریض کله خاندي او کله هم خپل تندی تریو کوي او کله نیولې او غمجن وي.

۶- دعمر لنډوالی .

۷- داعصابو کمزورتیا.

۸- دماغي اختلالات لکه دمغز شورش ، روحي خوځښتونه اولیونتوب.

۹- دزړه اغیزې.

۱۰- دانتحاراوخودکشی وسایل.

۱۱- دویني دفشارمریضي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

۱۲- دفحشا لاملونه.

۱۳- داوریدلو دحس کمزورتیا اوله منځه تلل (دسامعې حس) .

۱۴- دلیدلو (باصرې) دحس کمزورتیا اوله منځه تلل .

۱۵- دجنایت سبب جوړیدل .

۱۶- دغیر طبیعي توجه جلبیدل.

۱۷- دبشري امتیازاتو اوفکري توانمندی له لاسه ورکول.

۱۸- سستي اولټي.

۱۹- دشهوت راپاریدل.

۲۰- دځوانی مرګ ،اودعمرله منځه تلل.

21- دمریتوب (غلامی) پرې غاړې ته اچول.

۲۲- دلغوې او بیهوده لارې اختیارول.

۲۳- دوخت ضایع کول.

یو مهم ګواښ:

دنړۍ ډیر مشهور پوهان اوځیړونکي دساز اوسرود داصلي ځیرې دښکاره کولو لپاره ډیرې ځیړنې اوبشپړه مطالعه ترسره کړې په پایله کې یې کوم قانع کوونکي شواهد اودلائل لاس ته ندي راوړي چې دساز اوسرود ښایسته والی وښيي ولې داتولې ځیړنې یې زیانونه او ذهني ضررونه په ګوته کوي.

نو منطقي نتیجه یې چې موږ ورسره مخامخ نو داده چې دساز اوسروداصل، دخوند اخستلو احساس ، ذهني ضررد نافرمانی دضرر ترځنګ دالهي مکلفیت او دیني تعهد په مقابل کې په واضح ډول ځرګندوي.

جناب موسوي صاحب وایي :په ځینې حالاتو کې چې ساز اوسرود ته یا هم هغه ساز او سرود ته چې ګومان کوم ممنوع اوحرامه دي غوږ ږدم او دافرض کړم چې دا ډول کارونه به حرام هم نوي نو لږ ترلږه یو نازك حد ته رسیدلی یم چې یو پلوته په یقیني ډول دممنوعیت اوحرمت خواده خو ځنګه چې دانسان نفس په خوند اولذت پسې ګرځي نو په تدریجي ډول قانون ترپښولاندې کیږي.

تجربه اواعترافونه:

الف:په لویدیځه نړۍ کې دسازاوسرود دبندیدلوغښتنه هغه وګړي کوي چې ټول عمر دسازاوسرودپه ځیراوي کې بوخت وه نن ورځ دخپل بد عمل ځخه پښیمانه دي نوله همدې کبله ځینې امریکایانو ددې دبندیدلو غوښتنه کړې ده وایي: (دتنکیوځوانانو دوالدینو یوې ډلې"Tomarow"تومارو دپروګرام لاندې یې دامریکا دکانګرس ،،مجلس،،ځخه وغښتل ترځود <u>راك او رپ</u> موسیقي ممنوع اعلان کړي) ځکه د دوی دزامنو دله

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

منځه تللو سبب کيږي د دوي ځخه يوه يې د " BBC " راديو ته وويل چې زما ځوي د رپ د آهنګ تر اغيزې لاندې رغلی چې دخودکشی يا انتحار تبليغ کوي . يو ډاکټر وويل : دغه آهنګ ته غوږ نيول د اوريدلو(دسامعې) دحس دکمزورتيا لامل کيږي .

ب: ديو مشهور آوازخوان نظر:

،،فرانکوباتيوتو،، چې داتاليا هيواد د ،،راك،، دموسيقی مشهور آوازخوان چې اوس يې دغه شوم اوبد عمل پريښی دی د،،راك،، دموسيقی په اړه خپل نظرداسې بيانوي: ديو انسان لپاره دابس ده چې د،،راك،، موسيقي ته غوږکيږدي ترڅودشيطان تابع شي.

ج:دښاري ټولني دريس نظر:

دماليزيا د،،کلانتان،، ولايت دمرکز دټولني ريس ،،کوتابارو،، سازاوسرود منع اعلان کړل او ويې ويل : دولتي چارواکي داعقيده لري چې سازاوسرود غيراخلاقي کړنوته لارهواروي اودهمدې کار سبب کيږي.

دفرهنګي بد او ډير ناوړه تيري دجملې ځخه يوهم دهنردنامه ځخه بده ګټه اخستل دي اګرچې واقعي هنرپخپل ذات کې ښه دی مګر کله دغه پاك ځيز دبدو خلکو لپاره ناپاك هدف اوموخې ته وسيله ګرځي ،هغوي هڅه کوي چې دهنر دغه صافې اوبه دفساد اوشهوتونو په ميکروب سره ګډې کړي اوهغه د((ګوارا)) دشربت په نوم دځوانانو په خولو کې ورواچوي ،دهنر ترپردې لاندې دځوانانو ځخه دانسانيت هنرتړې سلب اوله منځه يوسي ، دهنر په نوم نڅا، بد اوخراب سپورتونه (ورزش) ، غير اخلاقي سازاوسرود ،لوڅ اوبربنډ فلمونه اونور غير اسلامي اوناروا کارونه په ټولنه کې رواج کول ترڅو دلويديځ کفري فرهنګ ته دخپريدو زمينه اوفرصت برابرشي.

مکرځوانان بايد دغه ټکي ته ځيرشي چې هرفن ته هنرنه ويل کيږي ترڅو هغه په دوامدار ډول تعقيب کړي.

بلکې واقعي هنر هغه دی چې دانساني ارزښتونو ،او دانسان دانسانيت لپاره وي نه داچې دشهوتونو دخدمت او دشيطان دپيروی اوتابعيت لپاره ترسره کيږي ځکه که هرفن ته هنر ووايو نو بايد غلا ، قتل ، جنايت ،اوفريب بازی ته هم هنرووايو نوبايد غل ، قاتل ،جاني او فريب ورکوونکی هنرمند وبولو.له دې ځخه وروسته بايد پام وکړوچې هغه اصلي فن کوم ته چې هنروايو په دوه ډوله دي:

لومړی: هغه فن چې دانسانيت داوچتوپوړيو دارزښتونو او دانسان دهراړخيزپيشرفت اوپرمختګ لامل ګرځي.

دوهم: بل هغه فن چې دشيطاني غوښتنو اودانسان دانسانيت دسقوط اوله منځه تللو لامل ګرځي.

نويقيناً دهنر ښکلې ټولنه دلومړي ډول فن په لرلوسره ښايسته ښکاري نه د دوهم ډول بد اونا مناسب فن په لرلوسره ،دلويديځ دکفري نړی دفرهنګ خپروونکي دغه هڅه کوي چې دځوانانو دغفلت اوبې پروايي ځخه په ګټې اخستلوسره دواړه ډوله هنر ښه اوبد دهنر ترنوم لاندې ځوانانوته وړاندې کړي پدې سره دهنرترپرده لاندې دلويديځ کفري فرهنګ خپورکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

موسيقي داستعماردكاري وسائلو څخه ده:

دنړۍ اشغال ګران هروخت دوګړو دبيدارۍ اړپه ځانګړې ډول دځوان نسل څخه په ويره کې دي نوپه همدې اساس د دوې د ډيرو پراخه پروګرامونو څخه چې اشغال ګران يې دخپل اشغال د اوږدوالي په خاطر پرمخ بيايي ترڅو ټولنې دغفلت ،بې خبرۍ ، ناپوهۍ اوبيلابيلو بې ګټې پروګرامونو خواته کش کړي .
نن ورځ نشه يي توکي يواځې دتجارت لپاره نه کاريږي بلکې داشغال ګرانو دسياسي فعاليتونو مهم کاري وسايل دي ، چې دفحشاء دمرکزونو ، دقمار دکلوپونو اونورو ډيرو بدواوخرابو پروګرامونو په جوړولوکي تري کاراخلي چې له دې څخه يوهم دسازاوسرود پراخوالۍ دی چې دا د ډيرو مهمو وسايلوڅخه دي دوګړو دافکارو دنشه کولو لپاره پرې زيات ټينګار کوي نو ځکه زياتره نړيوالې راديوګانې زيات وخت په ساز اوسرود سره تيروي نو دټولنيزو ارتباطي وسايلو څخه يې اساسي اواصلي پروګرامونه همدغه ساز او سرود دی اوبس.

ځوانان دفساد اوفتنې په ډنډکښې:

الف: تحريکوونکي سازاوسرود : **دفساد دډيرو خوسا ډنډونو څخه چې ښايي ځوانان په کښې ولويږي يوهم دنخاسره سازاوسرود دی.**

په عمومي ډول سازاوسرود په دوه ډوله ويشل کيږي:

الف:ډيربداوخراب سازاوسرود .

ب: لږبد سازاوسرود .

ډيره بده موسيقي هغه ده چې په هغه کښې دلهو اولعب مجلسونه اوغونډې وي انسان په شيطاني سوچونو کې ډوبوي دمعنوي کارونو څخه يې ليرې کوي ، دوهم ډول موسيقي هم ځه ځانګړې امتياز نلري.
په اسلامي شريعت کې موسيقي اوريدل اودهغې آلې جوړول حرام دي اګرکه مستقيماً واوريدل شي اوياهم غير مستقيم لکه دټيپ کيسټې.
پدې کښې شك نشته چې سازاوسرود ته غوږ ايښودل او دشهوت پاروونکو آوازونو سره بوختيا دهغه زيانونو سربيره چې په اعصابو راځي دانسان روح اواخلاقو ته هم زياته صدمه او ټکان ورکوي ځکه ساز اوسرود ته غوږ ايښودل انسان دغفلت اوبې پروايي حالت په وړاندې چې ډير زرله منځه ځي په انسان کې معنويات ختموي دپاکۍ اوعفت پردې شلوي او دالله جل جلاله سره ټينګ ارتباط له منځه وړي.
سازاوسرود ته دغوږ ايښودلوپه نتيجه کې انسان د الله جل جلاله د ذکر ، دعا اوزاري څخه لذت نه اخلي اوهميش شهواني اوشيطاني سوچونوکې ډوب وي ، که يواځې دموسيقۍ اغيزې دالله جل جلاله سره درابطې او زاري دلذت څخه محرميدل وي اوهمدامنفي اثر ولري نو داپرځاي اومناسبه خبره چې انسان بايد دغه تباه کوونکو زهروته ورنيږدې نشي او دغه تاواني راکړې ورکړې ته ورونه دانګي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

ځوانان باید پردې پوه شي هغه زړه چې هروخت دیوفاسد او خوږ مزه آواز خوان غږ اوري په هغه کې دالله جل جلاله لپاره ځای نشته او نورمعنویات هلته ځای نلري ، دانسان روح داسې ده چې دوه ضد څیزونه په هغه کې نه ځائیږي .

آیا ددې څخه زیاته تاواني معامله (راکړه ورکړه) به وي چې یو انسان دشهوت پاروونکي غږ چې دیو بې احساس آوازخوان څخه یې اوري خپل ځان دالله جل جلاله دنیږدیکت او دهغه الله جل جلاله دمینې او محبت څخه محروم کړي ،دحیواني مزاجه شهواتو څخه دخوند اخستلوپه دندې کې دووب شي اوخپل قیمتي ژوند وپلوري ،په مقابل کې دښځو اونارینه ؤ مختلط آوازونه دغفلت او بې پروایي موسیقي پرې واخلي ، په یقیني ډول چې دایوه احمقانه اوزیانمنه سوداګري ده .

الله جل جلاله فرمایي : { أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبِحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ [البقرة/16] }

ژباړه: هغوی داسې خلك دي چې تیاره او ګمراهی ،(چې یودهغه دمعنې اومصداق څخه موسیقي ده) ،، لارښووني اوهدایت ته ،،(چې یو دهغه معنې اومصداق څخه دالله جل جلاله سره انس او محبت دی،،) عوض کړي یې دي نو دخپلې سوداګرۍ څخه یې ګټه نده ترلاسه کړې هدایت اونیکبختي ته یې کومه لاره نده موندلې .

موسیقي هغه اخلاقي اومعنوي زیانونو چې لرې یې ځني یې دادی لکه : دشهوتونو مینه ، دزړونو مړینه ، دالله جل جلاله سره دانس اومحبت دخوندڅخه محرومیت ، دپاکې اوعفت دپردوشلیدل ، دعقل کمزورتیا ، دګناه کولولپاره دفرصت ترلاسه کول، ددعا نه قبلیدل ، همدارنګه په اعصابو اوبدن باندې زیاتې ناوړه اغیزې لري چې نن ورځ دعلمي پلوه ثابتې شوي دي .

پروفیسور،،ولف آلدر،، وایي : سره ددې چې سازاوسرود زموږ اعصاب دنرموالي خواته کشوي اودخپل طبیعي حدڅخه یې باسي اوهغه خوځوونکي آوازونه چې دغږوپه حرکت سره منځ ته راځي اوداسې خولې (عرق) چې د طبیعي حدڅخه په زیاته پیمانه له پوستکي څخه وزي زیاتې ضررناکې دي ښایي دنورو مرضونولامل وګرځي.

دساز اوسرودزړه راښکونکي کیسټي (دټیپ فیتې) دانسان داعصابو په سلسله ډیر ناوړه اومنفي اغیزې پریږدي ، په ځانګړي ډول که چیرې هواګرمه وي نودغه تباه کوونکي تاثیرات زښت زیات وي.

ب: ناوړه اوغیراخلاقي فلمونه: یوهم دفساد دډیرو ککړوونډونو څخه چې ښایي ځوانان په کښې ولویږي برېنډواو غیراخلاقي فلمونوته کتل دي چې دا د الله جل جلاله او اسلامي مقدساتو څخه دلیرې والي یومهم او اساسي لامل دی، له هغه ځایه چې ددین اوقرآن کریم دښمنان داسلامي امت سره دمخامخ جګړې څخه مایوس اوبې هیلې شوي دي نو ددې په هڅه کې دي ترڅو زموږځوانان دفساد خپرولو اسلامي اومعنوي ارزښتونو تریښولاندې کولو اودبربنډوفلمونوپه لیدلوسره بې لارې کړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

نن ورځ چې زموږ ځوانان دماديت ،شهوت غښتنې ،دښه ژوند تيروني ،بې عفتې ،بې حيايي ، دذهن خالي والي دنامناسبو جامو اغوستل ، نامشروع اوناروا اړيکي ساتل ،بې بندوباري اوډيري نوري بې لاري دهمدغه بربنډو فلمونو ميراثه ده.له همدې امله دداسې بربنډو اوغيراخلاقي فلمونو جوړول خپرول اونشرول دهرچا او هر لوري له اړخه چې وي دېولني سره ډيرلوي خيانت دی ځکه چې دا داسلام سپيڅلی دين ،الهي قوانين ټول ترپښولاندې کوي اوهمدافلمونه دانسان هرځه له منځه وړي ، دايو منل شوي واقعيت دی چې دداسې غيراخلاقي اوناوړه فلمونو ليدل دټولو ديني ارزښتونو ،نيکو اخلاقو ،مذهب ،تقوی ،ديني غيرت اوټولو معنوي امورويه له منځه وړلوکي ډير مهم رول لري.څومره زياتوځوانانو ددې غير اخلاقي بربنډوفلمونو ليدلوسره دناپاکې اوبې حيايي لاره نيولې اونورېې هم دهلاکت کندې ته ورتيل وهلي اوپه سلګونومشکلات اوربړونه يې خپل ځان اونوروته پيداکړيدي.

زموږ ځوانان بايد دي مسئلې ته په ډيردقت او هوښياری سره وګوري ددسيسه کوونکو دفريبونو ښکار اوقرباني نشي اودانسانيت دښمن نشي ، اوډدي وبوهيږي که چيري ددې فلمونو په ليدلوسره لومړی ګام واخلي دوهم قدم پرته له کوم ځنډ څخه اوچتوي اوهغه ځاي ته رسيږي چې بيرته راګرځيدل يې ډيرسخت اوناشوني دي، ځکه دا ډول کارونه دهغوي لپاره دتروشو اوبو په څيردي څومره يې چې څکي په همغه اندازه نورهم تږي کيږي ،نن ورځ دغرب کفري نړی ددې بلاسره ترپوزوراغلي،ځوانان بايد پوه شي چې دخپل شخصيت ونه دهغه لاري په سرچې په بربنډوفلمونو يې ريشي دبيخه ايستلې شوي ونه کړي ترڅو دهرزيان اوضررڅخه په امن پاتي شي،.

ځوانان بايد پدې پوه شي چې دلوڅو اوغيراخلاقي فلمونو کتل د دوي لپاره دهغه اوربه څيردي چې په هواء کې بل اوټول اطراف يې ګازونيولی وي ، اوداسې لمبې تري اوچتيږي چې هرڅه يې مخې ته راشي سوځوي يې اوپه ايرويې بدلوي.

نوبه يقيني ډول غيراخلاقي فلمونه داستعدادونو دوني بيخ له منځه وړي ريښې يې پري کوي ، دانسان روح تخريبوي اوکله يې ماهيت هم له منځه وړي، اوانسان په يوهوس لرونکی موجود بدلوي،حيوان صنعته ، پست اوبې شخصيته څيزتري جوړوي.

ج:دساعت تيري غونډې اومجلسونه :

دفساد اوهلاکت دډنډونو څخه چې په ټولنه کې دلويديځ کفري فرهنګ دخپراوي لپاره کارکوي يوهم دساعت تيري مجلسونه دي پدي کې لهو اولعب دوخت ضايع کيدل ، دښځو او نارينه ؤ اختلاط .... منځ ته راځي ، نوهغه کسان چې ددې ناوړه اوکرغيړن کفري فرهنګ لپاره کارکوي دداسې پټو محفلونو اوغيرشرعي مجلسونو دجوړيدو لپاره ګومارل کيږي ،دخپلودوستانو څخه غواړي چې دعيش اوعشرت ، ساعت تيري پداسې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

مجلسونو کې د خوساعتونو لپاره ورګډ شي د خوشحالۍ اوخوښۍ په نړۍ کې ورننوځي ترڅو دغیر اخلاقي نڅاګانو ، ساز اوسرود ،لهو اولعب ، اتڼ او داسې نورو ناروا کارونو په کولو سره لذت واخلي.

ګران ځوانان باید پدې پوه شي چې پدې ډول مجلسونواوغیر شرعي ناروا خوښیو کې ډوبیدل دخپلو ټولنیزو او معنوي پرمختګونو خنډ کیږي ، که چیري په خوښیو اوخوشحالیو کې ډوبیدل دبریالیتوب اولوړوپوړیو ته درسیدونښه وي ، نوباید عیاش اوساعت تیري خلک ترټولو غوره او داوچت مقام لرونکي وی مګر دوي دموجوداتو ترټولو بد اوپست وګړي شمیرل کیږي ، دنفساني غوښتنو دهغو ځپو په مقابل کې چې دتقوی اودینداری سره په جګړه دي دقوي ارادې نشتوالی دشیطاني هوسونو په جیل کې ورتیل وهلي دي ، نوهیڅکله داسې یو چاته انسان نشي ویل کیدی بلکي دایو بې ارادي ،بې آزادي ،بې شخصیته ، بندي موجود دي چې هیڅ وخت دحرکت توان نشي پیداکولی.

ددې مجلسونو ډیره ښکته مرحله داده چې ځینې د واده مجلسونه ډیربې کفایته ، بې احساسه خلک جوړوي ، اګرچې واده اومراسم یې په شرعي لحاظ ښه کاردي پدې ډول چې دپیغمبر صلی الله علیه وسلم دسنتو مطابق ترسره شي ، مګر په ډیرتاسف سره باید وویل شي چې دواده دغه سپیڅلی سنت کله پداسې بدو اوناوړه اعمالو سره ککړشي،

چې پداسې محفلونو کې دیو متدین او ملتزم انسان ګډون ډیر سخت اوناشونی ګرځي بلکي ځینې داسې رواجونه هم شته چې په هغه کې اسلامي احکام په هرڅه اوهرچاوراندې ګرځي ، ځینې داسې دیندراه او اصیلي کورنۍ هم پیدکیږي چې په هیڅ وخت او حالت کې خپل اصلیت اوشرافت دلاسه نه ورکوي او هیڅ کله دیته نه حاضریږي چې د واده دمراسمو په بهانه غیر شرعي اوناوړه کارونه وکوري مګر په ډیرتاسف سره باید ووایم چې د ودونوپه ځینې مجلسونو کې اسلامي احکام اودیني ارزښتونه ترپښو لاندي کیږي دفاسدو خلکو دسؤ استفادې لپاره فرصت په لاس ورځي ،په څرګند ډول پداسې ودونوکې دالهي اوامروپه خلاف عمل کیږي کله هم دلویو ګناهونو څخه لکه دشرابو څښل ، اختلاط ، دساز اوسرود اوریدل ، دنامحرمو نارینه ؤ سره دښځو خبرې اوغیر مشروع نظرونو څخه ځانونه نه ساتل، نو په یقیني ډول دداسې خلکو اوکورنیو سرنوشت دښه والي خواته نه ځي ، ځکه هغه ژوند چې دالهي معصیت او اسلامي ارزښتونوته په نه پام کولو سره رامنځته شي ښه پایله نلري .

ګرانو ځوانانو : دواده په هغه مراسمو کې چې ناروا دودونه اوغیر اسلامي کارونه لکه دساز اوسرود اوریدل ، دنامحرمو نارینه ؤ په مقابل کې دحجاب نه مراعاتول ، دشرابو څکل ، غیر اخلاقي نغمې اوترانې اوریدل اوهمدا رنګه نور زیات ناروا او غیر شرعي کارونه ترسره کول نوځوانان باید د دا ډول محفلونو دګډون څخه په کلکه ځانونه وساتی ځکه چې دفتنې او فساد په ډنډونو کې یې ډوبیدو ښه فرصت دی ، خو که چیري څوک پدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نیت ګډون په کې کوي چې د دا ډول ناوړه اوغیر شرعي اعمالو مخه ونیسي نو بیا ښه کاردي او که نشي کولای نو بیا پدي کې ګډون هغوي ته دتائید مهر لګول اودفساد خپرولوته نوره زمینه برابرول دي.

د: خراب اوناصالحه خپلوان :

ناصالحه خپلوان اوفاسد کسان دځوانانو لپاره دفساد اوبربادۍ اصلي لامل ګڼل کیږي ، نوهرځوان چې دخرابو خپلوانوسره کوم قدم اوچتوي په اصل کې دادتباهۍ اوهلاکت خواته قدم پورته کول دي ، په حقیقت کې خراب دوست دانسان دښمن دی مګر داډول خلك ظاهراً سړي ته ځان دوست وریپژني ولې په اصل کې داخراب دوستان دي چې دستونزوڅخه پرته بل څه منځته نه راوړي ، نوهرهغه ځوك چې دبدوملګروسره ګرځي پاك خلك دناپاکانو سره ناسته پاسته ولري دغه غیر اخلاقي مریضی ،او معین فساد پاکوخلکوته هم ورځي ، کله داسې هم کیږي چې پخپله دغه ستونزې ته متوجه نه وي ، دنا اهله اوبدو ملګرو په سبب داسي متاثر کیږي چې دهغو سره کټ مټ ورته والی مومي ، تول کړه وړه ، نظریات ، راکړه ورکړه یې دیوفاسد اوبي دینه شخص ښکارندويي کوي لکه څنګه چې یونیك انسان او صالح دوست دسړیتوب روحیه پرته لدي چې مقابل شخص ویوهوي هغه ته نقلوي او دانسان په پرمختګ اوښه بدلون کې مهم رول لوبوي همداډول بد دوست دانسان په سقوط اوغورځیدوکې هم مهم رول لري.

کله هم ځوانان داسې فکرکوي چې پخپله څوك پاك وي هیڅوك نشي کولای چې په هغه منفي اغیزوکړي نوپدي لحاظ داځه مهم شي ندي چې چیرته لاړ دچاسره کښیناست او خپل ملګري یې څه ډول غوره کړه، مګرداهم بایدوویل شي چې دایو غلط اوشیطاني فکردي چې دانحراف اوبې لاري اصلي لامل شمیرل کیږي ، دایوه داسې خبره ده چې څوك ووايي: که چیري روغ انسان په هرڅومره میکروبي ماحول (چاپیریال) کې ژوند وکړي میکروب دده بدن ته نشي ننوتي ، مګر دایوناشونی کاردئ چې په داسې یوچاپیریال کې څوك سالم اوغوره ژوند ترسره کړي ، په یقیني ډول باید وویل شي چې بد اوخراب ملګري دانسان لپاره دمیکروب څخه کم ندي بلکي دسالم بدن دناروغتیا لپاره ترمیکروب ډیرزیات خطرناك اومهم دي.

باید دملګروپه غوراوي کې زیات ځیر کتیا وشي ځکه زموږ ډیري ستونزي د بدوخلکوسره ګډ ژوندانه نه راولاړي شوي دي ، کله چې انسان دزانګوڅخه دژوندانه په لور قدم ږدي نو دټولني دهر ډول خلکو سره مخامخ کیږي یو پریو دداسي چاسره یو ځاي کیږي چې په پایله کې دبدوخلکو سره دپیژنګلوي په اساس دبدی اوتباهۍ ډنډ ته غورځیږي ، ښايي چې بد ملګری خپلو ملګروته دبدو رسولو قصد ونلري مګر دلړم په څیر داطبیعي خاصیت لري چې همیشه نورچیچي اوخپل په زهرو لړلي اخلاق دنورو روحونو ته ننه باسي ، ځیني خلك پخپل ځان دپاکي اوغوره والي باورلري چې پخپل ګومان سره دبدوخلکو سره اوسیدل او ژوند کول کوم ضرر اوزیان نه ور رسوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

، خپل شخصیت دومره لوړ او اوچت بولي چې بد اومنفي اخلاق به دوی ته کوم زیان ونه رسوي ولې ددې څخه ناخبره دي چې **داور ترڅنګ پخته** به حتما اور اخلي او د **تیږي ترڅنګ شیشه** به حتما روغه نه پاتې کیږي .
خو د بده مرغه انسان داسې جوړ شوی دی چې فساد ، بدبختي ، رذالت او بدي ډیرزر اغیز پرې کوي لکه باروت چې په یوه توکمه اور اخلي او دخپل منځ نه سوزي ، څوک چې پخپل ښه توب اوبهترۍ مغرور وي او د بدو ،ناوړه خلکو سره دملګرتیا نه ډډه نه کوي دداسې چا په څیر دي چې دسیل په مخ کې کور جوړ کړي او پدې فکر وي چې هر څومره قوي سیل به هم دده دکور تهداب ته څه زیان ونه رسوي.

دجرمونو اوفتنوڅخه دمخنیوي لار:

۱- **ایمان** : دایمان د اغیزو څخه یوهم دفتنو، فسادونو، حق خورۍ، ظلم ، تیري او ټولو جرمونو څخه مخنیوی دي ، هغه هیوادونه چې دفساد او فتنوپه ډندونوکې ډوب شوي غواړي چې دفساد دلاملونو دله منځه وړلو پرته دهغه په ضد جګړه وکړي پدي باید وپوهیږي چې دمعلول په ضد جګړه دهغې دعلت نه بغیر ناشونې ده ، مادي ګړي هغه علت دي چې معلول یې یوه ناسالمه ټولنه ده، که چیرې په ټولنه کې ایمان حاکم وي پرته له کوم خنډه ټولې فتنې له منځه ځي . ایمان دمختلفو اړخونوڅخه کولای شي چې دجرمونو،فتنو اوټولوناوړه کارونو مخه ونیسي چې ځینې یې په لاندې ډول ذکرکیږي:

۱- **څوک چې په الله جل جلاله ایمان لري** نوخپل ځان په الهي محضرکې موجود بولي په دې عقیده لري چې ټول مخالف اعمال اوکړني یې حسابیږي اودخپلو بدو اعمالوجزا ورته رسیږي نو په همدې اساس باید هڅه وکړي چې فتنوته نیږدې نشي.

۲- **دالهي عبودیت په اساس** : انسان دداسې یو حالت سره مخامخ کیږي چې هغه په نفساني غوښتنو اوشیطاني تمایلاتومسلط کیږي چې دشهواني غرایزو کومې چې دټولوجرمونواصل اواساس دي مخه نیسي.

۳- **هغه څوک چې ایمان ولري** دالله جل جلاله سره دخپل ځان دبشپړتوب دنیژدیکت احساس کوي ، له همدې امله څوک چې دفتنواومفاسدومرتکب کیږي کوم چې الله جل جلاله ته درسیدویومحکم دیوال دی له منځه وړي .

۴- **ایمان انسان ته عزت** ،ارزښت اوشرافت وربښي مومن انسان هیڅکله دفسادونو،فتنوپه شیطاني او نفساني ذلیل دام کښې نه لویږي . دوړاندې بیان څخه ښکاریږي چې ایمان دجرمونو اوفتنو په مخنیوي کې ډیر مهم رول لري له همدې امله کوم خلک چې دفتنې په لار درواني انحرافاتو ټولنیزو او کورنیزوبې لاریوپه وړاندې قرارنلري باید دخپل ایمان په تقویت کې هڅه اوهاندوکړي .
که نن ورځ دلویدیزکفري نړۍ ته دواقعیت په نظر وګورو نو دې ټکي ته به متوجه شوچې په افرادوکې دایمان اودمعنوي خلانشتوالې ،په ځانګړې ډول په ځوانانو کې دډیروناوړوکارونو دکیدولامل ګرځي اوبشري ټولنه یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

دزياتومختلفو اخلاقي ككړوالي سره مخامخ کړي ده ،نن ورځ په ټولنه کې دايمان دنشتوالي په اساس ډيري ناخوالې لکه خپل سري ،بي حيايي ،غلاکانې ،په نشه يي توکورو‌ږديوالی ،نامشروع جنسي اړيکې ، په فحشااومنکراتوککړيدل ،قانون ماتيدل او داسې نورچې ورځ په ورځ زياتيږي.

ډيروځوانانو ددې فتنواوفسادونوپه وجه خپل ځانونه تباه کړي خپلې کورني يې په حيرت کې اچولې اوخپله ټولنه يې دزياتو ناخوالو اوکړاونوسره مخامخ کړي ده چې دجرمونو اوفسادونو زياتې شميري ددې مطلب ښکارندويي کوي .

٢- **رواني آرامتيا:** دهرانسان دفطري غوښتنوځخه يوهم دخپل ذهن اوخاطر آرامول دي نوټول انسانان داغواړي چې ديوځپانده اوخطرناك بحرځخه دآرامی اوقراری ځنډې ته ځانونه ورسوي اوديته لاروموي په همدې ډول يواځې دآرامي(سپيځلي ايمان) **ونه** کولاي شي خپله دسوکالی ميوه ټولوانسانانوته وړاندې کړي ،بې له شکه ديوانسان لپاره آرامتيا اوسوکالي اساسي اوترټولومهم سبب په الله جل جلاله ايمان لرل اودخپل سپيځلي دين احکام منل دي.

ځکه که دانا آرامي د کوم دنيوي څيز دلاسه د تللوپه خاطر وي نو ايمان مورډته دا راښيي چې هرشي دالله جل جلاله په لاس کې دي اوهرڅه چې انسان ته پيښيږي هغه دانسان په ګټه وي، اوياهم ناارامي دمرګ له ويري يا دراتلونکي کوم څيزدلاسه دتللوپه اساس وي، خوايمان مرګ ته نشتوالي اوفناکيدل نه وايي بلکې داديو هميشني ژونډپيل بولي چې دا ټول دمؤمن لپاره خوښي او خوشحالي ده.

اوياهم ناآرامي دکوم ظاهري شکست او ناکامی لامل بولي خو ددين په هنداره کې بيا ناکامي نشته ،ځکه ترهرڅه مهم دالله ج حکم منل دي او دهغه ظاهري اوسمدستي پايلي ته توجه نه کول، ځکه دهرڅه پايله دالله ج په لاس کې ده اوترهمدغه الله ج پوري اړه لري.

اوياهم ناآرامي: داخلاقي وجدان دشکنجه کولوپه اساس منځ ته راځي چې دلويو جرمونو په کولوسره رامنځته کيږي چې ايمان انسان دجرمونواوګناهونوپه ډنډ کې دغورځيدوڅخه ژغوري.

نوذهني نا آرامی اساس اوبنياد په الله ج دايمان دنشتوالي څخه منځته راځي په همدې اساس دايمان دشته والي په صورت کې انسان دواقعي آرامتيا لوړې پوړی ته رسيږي ، الله تعالی فرمائي : **{ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ**

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

} [الرعد: 28]. ژباړه : خبرداراوسی چي يوازي دالله ج په ذکرسره زړونه آرام اخلي . له همدې امله په ځوان نسل لازم دي چي ورځ په ورځ ديني زده کړې زياتي اوداېمان غښتلتياته پام واړوي اوهم خپلې ټولنې ته خدمت وکړي.

داسلامي تمدن ارزښت:

په يقيني ډول هغه دين چي دانساني ژوندانه ټول اړخونه اوڅانګې يې رانغښتي، اوهغه ژوند چي دعقيدې او واقعتونو خواته يې رابولي په يوځانګړي ډول يې انځوروي داسې دين ته ناشوني ده چي ديوخاص تمدن لرلوپرته خپل ژوند وساتي ، هو: داسې دين دځان لپاره ديوې مناسبې فضا غوښتونکې دي چي دخپلوموخو او ارزښتونوته په ترلاسه کولوکې ورسره ملګرتيا وکړي .له همدې امله داسلام دين دنورو دينونو په پرتله يو ځانګړي اوممتازځای لري فرايضو او عبادتونو ته زيات ارزښت او اهميت ورکوي ددې په اړه دخاصو قواعدو اوځانګړوضوابطو په بيانولو سره يې ښوولي دي ، په اسلامي جهان بينۍ کې يې پاکۍ اوسپيڅلتياته ځانګړي ځای ورکړي.

داسلام له نظره پاکي د نظافت سره مترادفه کلمه ده ، همدا ډول يوائې د اخلاقي جنايت څخه ځان ژغورلوته عفت اوپاکوالی نه وايي بلکې عفت اوپاکي دواړه لغتونه په اسلام کې ژور اوپراخه معناوې لري ، له همدې امله اسلام اصلا ړلويديزتمدن سره هيڅ ډول سازش اونږديوالی نه مني،کوم چي په تاريخي لحاظ ترځانګړو لاملونو اوشرائطو لاندې منځته راغلي وي اوپه داسې چاپيريال کې يې رشد اونمو کړي وي چي ترزياتې مدې پورې مادي پرستې اوددين سره دښمني پرې حکومت کړی وي نو څنګه کيداې شي چي په هغه کې به پاکوالی اوسپيڅلتيا موجوده وي.

علامه ډاکتراقبال چي پخپله هم دلويديزې نړې دتمدن او تاريخ پوهانو څخه دی په يوه ډيره لنډه جمله کې يې دغه واقعيت ته اشاره کړی وايي: ددغه تمدن اوپرمختګ روح او اساس دعفت او طهارت سره اوږد واټن لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

په اسلامي تمدن کې دعباداتونو نظام دپاکوالي سره بشپړه رابطه او تړون لري مګر دلویدیزتمدن داسې ندی.

اسلامي تمدن زړه اوسترګو پاکوالي ، دنظر اوفکرپاکوالي ته بلنهورکوي ولې غربي تمدن یواځې دقانون اوچاپیریال پېژندني له نظره ارزښت ورکوي اوبس ، که چیري عمومي فضا اویاهم مقابل لوري دکوم کاراجازه ورکړي دهغه بدکاربدي له منځه ځي اوله هغه وروسته دعزت اوپاکۍ ضد نه کڼل کیږي ، په پایله کې قانون رواج اوچاپیریال ته تسلیمیږي اوبس.

اسلامي تمدن حجاب اوسترلازم بولي مګر غربي تمدن حجاب اوستر ته کوم ارزښت نه ورکوي او دا دبشر دحقوقومخالفت بولي بلکي په لومړي مرحله کې پخپله دپردي اوحیاپه ضد اقدام کوي اوهغه یووروسته پاتي کاربولي.

اسلامي تمدن دنر اوښځې آزادانه اختلاط ردوي : اوداکار دټولني لپاره داخلاقي فساد منبع او دکورني نظام دپاش کیدو او له منځه تللو لامل او سبب بولي ولې دغه سرطاني داني ته لویدیزتمدن یو انساني ضرورت او اساسي اړتیا وایي ، کوم حالت چي موږ مسلمانان په ځانګړي ډول افغاني مظلوم اومحروم ملت یې دسرپه سترګو ویني دښځو اونرو اختلاط په دولتي ارګانونو، غربي صلیبي تش په نوم خیریه مؤسسو کې دي حدته رسیدلې چي زیاتره ښځې دهغوي دجسمي ښکلا په اساس په کارونو ګومارل کیږي ، زنا بالکل عامه شوي (د رمضان په مبارکه میاشت کې موږ ملګري د دولتي دفتر څخه راووتو ګورو یو ځوان د امنیتي کسانو په منځ کې وارخطا ولاړدي پوښتنه مو وکړه څه خبرده هغوي وویل دانګورو په باغ کې یې دیوې نجلۍ سره په رڼا ورځ زنا کوله او موږ راوست ، سبا شو، موږ دیو څه ناڅه سزا او جزا اوریدو ته په تمه وو خو هغوي وویل نجلۍ ویل زه یواځې په اطاق کې ویریږم بیا مو دواړه هلك اونجلې دري ساعته په یو اطاق کې بندي کړل په پاي کې د نجلي خور راغله او زیات فریادیې کاوه زموږ هم زړه پرې وسو او پرې مو ښول) دا د غربي تمدن یوه وړوکې بیلګه ده پدې ډول

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

هره ورځ په زرګونو مثالونه دهیواد والو په وړاندي رامنځته کیږي خو افسوس چې ضمیر مړ دي احساس نشته ، تش په نوم د دیموکراسی اتڼ ته بې دینه خلك غرمبیږي .....

سربیره پردې نورزیات اساسي او اصولي توپیرونه چې داسلامي تمدن له نظره لکه عکس ، تصویر ، دسپي ساتل د طلا ،سپینو زرو او وریښمو کارول دناړینه ؤ لپاره داتول خیزونه او داسې نور دغربي صلیبي تمدن سره په بشپړ ډول توپیر لري.

پدې اساس په لوستونکو لازم دي چې دعقاعدو، عباداتو سنتو، مستحباتو ، نبوي سیرت او اسلامي عاداتونو سربیره هڅه وکړي چې پخپل کور او دژوند په چاپیریال کې اسلامي تمدن او د ژوندانه طریقه ترخپلې وسې پورې ژوندی کړي او دهغې مطابق خپل ژوند برابر کړي ، دغربي صلیبي تمدن او دهغه دځانګړتیا ؤ څخه ځان وژغوري ، دغربي تمدن نښانې لکه دښځو اوناړینه ؤ ګډوالې ، دشرعي حجاب نه مراعات کول ، دعکس او فوټو کارول ، ساز اوسرود دخپل مشغله او بختیا ګرځول دسپیو روزل او په هغو لاس وهل دمشکوکو او مشتبه ښناکونو خوراکونو استعمالول او داسې نورو خیزونو څخه باید په ټینګه ځانونه وساتي په شرعي حجاب ، حیا ، پرده ، دپاکې او سپیڅلې لاري تعقیبول ، دقبلې پیژوندل ، داسلامي لباس او خوراکې لوښوتوپیرلرل ، زامنو او لونوته دیني تعلیم او تربیه ورکول دي ټولو خیزونو ته باید په ټینګه توجه او پاملرنه وکړي داځکه چې ددي څخه پرته شرعي او اسلامي ژوند کول امکان نلري بلکې دفرائضو او واجباتو سرته رسول هم مشکل او ستونزمن دي.

سربیره پردي : که چیري اسلامي امت دخپل تمدن او اصل اسلامي فرهنګ څخه لري شي په پاي کې د واقعي ژوند څخه بیل شوي یواځې دعقیدي ،عباداتو او دیني مراسمو په چاپیریال کې بند شوي او ددوي رابطه دسابقي سره قطعه شوي او په پاي کې ښايي دفکري او اسلامي تمدن دتردید سره مخامخ شي .

(c) ketabton.com: The Digital Library

په اوسني وخت کي اخلاقي ګډوډي رامنځته شوي کورني نظام اوجوړښت له منځه تللي اسلامي امت غربي صليبي تولنو په څيرچي دغه اخلاقي مرضونه يي خپلي اوچتي پوړي ته رسيدلي ښايي داخلاقي جزام سره مخامخ شي په ډيرتاسف سره نن ورځ زيات اسلامي هيوادونه په پټو سترګو دصليبي لويديز تقليد کوي په هغوي پسي روان دي دهغوي په څير ژونديي اختيار کړي چي دهغه منفي اوکرغيړن آثار ترلمر روښانه دي.

۴- جومات او لمانځه ته پام اړول:

کله چي لمونځ انسان دفساد اوتباهی څخه په ساتلوکي ډير مهم رول لري کولاي شي چي دفرهنګي هجوم په مقابل کي دمقابلي دمهمو لاروڅخه وشميرل شي، په يقيني ډول که چيري زموږ ځوانان دجومات او لمانځه سره مينه پيداکړي او د الله ج او د هغه دعبادت خوند اولذت درك کړي هيڅکله به حا فر نشي چي خپل ځان په نورو حرامو خوندونو ککړکړي ، لمونځ انسان جوړوي روح پاکوي بدي پخپله حقيقي څيره انسان ته ورښيي ، د روح په چاپيريال دهدايت اورحمت دباران د اوريدو سبب اولامل کيږي انسان دفساد او بديو څخه منع کوي دشيطان نقشي پر اوبو لاهو کوي اوله منځه يي وړي ، انسان پخپلو نفساني غوښتنو مسلطوي لکه ځنګه چي الله ج فرمائي: . ژباړه : بيشکه لمونځ انسان ړفحشا اوبديو څخه منع کوي.

له همدي امله ځوانان بايد هڅه وکړي چي خپله رابطه دجومات لمانځه دجمعي دلمانځه سره پري نکړي او کوښښ وکړي چي لمونځ پخپل وخت سره اداء کړي ترڅو دالله ج ذکر او ورسره رابطه ټينګول چي په پرتليز(مقايسوي) ډول دبل هيڅ خوند سره پرابر ندي درکړي.

اي ځوانانو! دهغو بربنډو او بد کاره آوا زويونکو او نڅا کوونکو څخه وويريږي چي رذالت او فحشا يي آخري حدته رسيدلي وی ، دشرابو او نڅا بنداړونه يي ګرم کړي وی ، په ډيره مستي او جګ آواز سره داسي چيغي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

آوازونه وهي لکه د ډول په ځير سره ، ډيري بدي بي حيا په بشپړه بي ادبي سره يي په ژبو داسي کلمات جاري ساتي چې د انسانيت په چوکات کي هم ځاي نلري ، پرته له کوم واټن او حد څخه ښځي او نارينه سره ګډ چې عزت او حيثيت يی تر پښولاندي کوي ، چې دفجشا او بي بند وباري تري له ورايه ښکاري.

اي ځوانانو : دهغو خلکو څخه وويريږي چې دوي دپيشرفت او ترقي چيغي وهي د دوي تشو دعوا ووته غوږ مه ايږدي ځکه بدوکارونو ته ښه رنګ ورکوي اوخلکوته خپله نظريه او ايډيالوژي دحل ښه لار ورپيژني او څرګندوي چې دټولو مشکلاتو دحل لار دهلاکو او نجونو د ورکوالي څخه ګډوالي او اختلاط دی.

دا داسي کلمي دي چې پخپله نه پري پوهيږي او داسې مطالب بيانوي چې په معنا اومهوم يي نه پوهيږي دهغه محتوا نه ده ورته روښانه داداسي خلك دي چې په شعوري يا لاشعوري ډول سره ديهودو صليبيانو ، کمونستانو او صهيونستانو پروګرامونو او نقشو پلي کوونکي او په لاراچوونکي دي.

دغه خائنان غواړي زموږ ځوانان په فاجرو فاسقو بي احساسه او فاسدو عناصرو باندي واړوي ځکه دوي غواړي چې مسلمانان ځوانان دهغوی هڅي ، جهاد ، او هرراز کوښښونه له ياده وباسي ترڅو دظالمانو او اشغالګرو په مقابل کي دتسليمی سرونه ښکته کړي ، او ددوي هر بد او ناروا غږ چې دپليتيو او ککړو مريو يي راوزي بايد مسلمان ځوانان ورته چکچکي ووهي او دهر بي دينه او نا مسلمانه شخص حکم ومني دغه کافران غواړي چې زموږ ځوانان دپسونو درمو په څير چې چيرته وغواړي هلته بوځي پخپله امسايي وځروي . **اي ځوانانو هوښيار اوسی** دکفارو ددي پوچو او بي مفهومه دعواوو او هغه فريب ورکوونکو کلماتو او خبروته متوجه شي او دغه پروګرامونه په دوامداره توګه پخپلو ذهنونو کي وساتی ، خپل عفت په صبر سره وساتي ،خپله رابطه دخپل الله ج سره تينګه او محکمه کړي ، داافتخار ، سرلوړي تاج ، داسلام سپيڅلي دين ته په راګرځيدوسره پخپل سرکيږدي دهر بي دينه ، فاجر، فاسق دعوت اوبلنه ردکړي ،دملحدانو او کافرانو افتخاراتو او مباهاتوته توجه ونکړي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

الله جل جلاله دغه مبارك فرمان ته غوږشي چي:

ژباړه: پیروي مه کوي ددغسي غوښتونو دمخکيني قوم څخه چې گمراه شويدي او ډيرزيات يي گمراه کړي او پخپله هم دښمي لاري څخه کرځيدلي دي.

ددي تولونفسي غوښتنو،هوسونو او دنورونارساييوسره سره هيڅوك دغه مقصد ته ونه رسيدل.

تاته مي دهدف اومقصد دخزاني نښه وښوده زه ورونه رسيدم ښايي ته به وروسې.[29]

دشهادت په باب کـې دعدالت په شروطـو کې راځي چي څوك سندري وايي دهغه گواهــي په محکمه کـې رد ده .[30]

ديزيد بن وليد څخه نقل کړل شوي چې وايي: خپل ځان دسازاو سرودڅخه لري کړي ځکه داشرم او حيا کموي ، شهوت زياتوي ځوانمردي له منځه وړي دشرابو اثرعملا په وجود کې ټينګوي .

دښځوسره ديوځاي کيناستوڅخه پرهيزوکړي ځکه د اختلاط او همدارنګه ساز او سرودپه پايله کې زنا منځته راځي.

- دوهم فصل زياتره مطالب مى د انتر نيتى شبکو لکه : اصلاح آن لاين او داسى نورو څّه مى اخستى دى .[29]

– کشف الخفاء عن حکم سماع الغناء)صفحه ۲۸ .[30]

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساز او سرود د اسلام ا وطب له نظره

(c) ketabton.com: The Digital Library

پایله

ددغه بحث ترلیکلو وروسته دې نیتجې ته ورسیدو چې :

١- داسلام سپیڅلی دین د فطرت سره موافق دی هر هغه شی چی اسلام د هغه نه منع کوی د انسان د ګټې او فوائدو لپاره ده هیڅ داسی عمل نشته چې اسلام منع کړی وی او د انسان پکی ګټه نه وی.

٢- د وخت ارزښت د اسلام له نظره خورا با ارزښته سرمایه ده چې د موسیقی او ساز او سرود تر څنګ دغه سرمایه له لاسه وځی .

٣- ساز او سرود د اسلام له نظره حرام دی په هر بالغ او مکلف انسان باندی لازم دی چې تری ډډه وکړی.

۴- ساز او سرود د انسان روح مریضوی او دهغی استحکام او قوت تری اخلي د سختیو په مقابل کې هیڅ مقاومت نشی کولی او د امتحان په وخت کې ځان بایلی.

۵- داسلامي تمدن ارزښت ښودل شو ی دی ، چې له اساسي ټکو څخه یی دنر او ښځې اختلاط ردول دی .

۶- دهغو بربنډو او بد کاره آوا زویونکو او نڅا کوونکو څخه ویره په ګوته شوی ده چې رذالت او فحشا یې آخري حدته رسیدلي دشرابو او نڅا بنډارونه یې ګرم کړي وی .

٧- **علامه ډاکتر اقبال**: په یوه ډیره لنډه جمله کې یې دغه واقعیت ته اشاره کړی وايي: دغربی تمدن اوپرمختګ روح او اساس دعفت او طهارت سره اورډ واتن لري.

٨- سازاو سرودڅخه لري اوسۍ ځکه داشرم او حیا کموي ، شهوت زیاتوي ځوانمردي له منځه وړي دشرابو اثرعملا په وجود کې تینګوي .

٩- دښځوسره دیوځاي کیناستوڅخه پرهیزوکړي ځکه داختلاط په پایله کې زنا منځته راځي.

١٠- ساز او سرود په پایله کی ټول دنیوی او اخروی ضررونه انسان او خاصتا مسلمان ته متوجه کیږی .

(c) ketabton.com: The Digital Library

اخځلیکونو فهرست

١-**قرآن کریم** .

٢-**إغاثة اللهفان من مصايد الشيطان** ،المؤلف: محمد بن أبي بكر بن أيوب بن سعد شمس الدين ابن قيم الجوزية (ت ٧٥١هـ، المحقق: محمد حامد الفقي ا لناشر: مكتبة المعارف، الرياض، المملكة العربية السعودية .

٣- **انترنیتی شبکی** .(نن ټکی آسیا) .

٤ – **اسلامی لاربسود** آنلاین .

٥ – **اصلاح آنلاین** .

٦- **تلبيس إبليس** ، المؤلف: جمال الدين أبو الفرج عبد الرحمن بن علي بن محمد الجوزي (ت ٥٩٧هـ الناشر: دار الفكر للطباعة والنشر، بيرزت، لبنان الطبعة: الطبعة الأولى، ١٤٢١هـ/ ٢٠٠١.

٧- - **جامع البيان عن تأويل آي القرآن** ، المؤلف: أبو جعفر، محمد بن جرير الطبري (٢٢٤ - ٣١٠هـ توزيع: دار التربية والتراث - مكة المكرمة - ص.ب: ٧٧٨٠ الطبعة: بدون تاريخ نشر.

٨-**خطبه هاى اصلاحى** - تربيتى ، علامه مفتى محمد تفى عثمانى ، مترجم : محمد عمر عيدى ، سال چاپ 1369 ، نوبت چاپ : اول ، انتشارات : شيخ الاسلام احمد جام.

٩ - **الزواجرعن اقتراف الكبائر**، المؤلف: أحمد بن محمد بن علي بن حجر الهيتمي السعدي الأنصاري، الناشر: دار الفكر(شهاب الدين شيخ الإسلام، أبو العباس (ت ٩٧٤هـ، لطبعة: الأولى، ١٤٠٧هـ - ١٩٨٧م ..

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٠-- **سنن ابن ماجه** . المؤلف: ابن ماجة أبو عبد الله محمد بن يزيد القزويني، وماجة اسم أبيه يزيد (ت ٢٧٣) تحقيق: محمد فؤاد عبد الباقي ، الناشر: دار إحياء الكتب العربية - فيصل عيسى البابي الحلبي.

١١- **سنن ابي داود** ، المؤلف: أبو داود سليمان بن الأشعث بن إسحاق بن بشير بن شداد بن عمرو الأزدي المحقق: محمد محيي الدين عبد الحميد ،الناشر: المكتبة العصرية، صيدا – بيروت.(السِّجِسْتاني (ت ٢٧٥هـ

١٢- **السنن الكبرى** ،المؤلف: أبو بكر أحمد بن الحسين بن علي البيهقي (ت ٤٥٨ هـ، المحقق: محمد عبد القادر عطاء الناشر: دار الكتب العلمية، بيروت – لبنان ، لطبعة: الثالثة، ١٤٢٤ هـ - ٢٠٠٣ م.

١٣- **سلسلة الأحاديث الصحيحة وشيء من فقهها وفوائدها**، المؤلف: محمد ناصر الدين الألباني ت 1420ق ، الناشر: مكتبة المعارف للنشر والتوزيع، الرياض الطبعة: الأولى لمكتبة المعارف عدد الأجزاء: ٧ ، عام النشر جـ ١ - ٤: ١٤١٥ هـ - ١٩٩٥ م.

١۴- **صحيح البخاري** ، المؤلف: أبو عبد الله، محمد بن إسماعيل بن إبراهيم بن المغيرة ابن بردزبه البخاري الجعفي ، تحقيق: جماعة من العلماء، الطبعة: السلطانية، بالمطبعة الكبرى الأميرية، ببولاق مصر، ١٣١١ هـ، بأمر السلطان عبد الحميد الثاني ثم صَوّرها بعنايته: د. محمد زهير الناصر، وطبعها الطبعة الأولى عام ١٤٢٢ هـ لدى دار طوق النجاة - بيروت، مع إثراء الهوامش بترقيم الأحاديث لمحمد فؤاد عبد الباقي، والإحالة لبعض المراجع المهمة ، عدد الأجزاء: 9.

١۵-**صحيح الجامع الصغيروزياداته**، المؤلف: أبو عبد الرحمن محمد ناصر الدين، بن الحاج نوح بن نجاتي الناشر: المكتب الإسلامي(بن آدم، الأشقودري الألباني (ت ١٤٢٠هـ..

١۶- **غذاء الألباب في شرح منظومة الآداب**، المؤلف : شمس الدين، أبو العون محمد بن أحمد بن سالم السفاريني الحنبلي (المتوفى : ١١٨٨هـ، الناشر : مؤسسة قرطبة – مصر، لطبعة : الثانية ، ١٤١٤ هـ / ١٩٩٣م).

(c) ketabton.com: The Digital Library

١٧ -**الفتاوى العالمكيرية المعروفة بالفتاوى الهندية** . المؤلف: جماعة من العلماء ، برئاسة الشيخ: نظام الدين البرنهابوري البلخي . بأمر السلطان: محمد أورنك زيب عالمكير. الطبعة: الثانية، ١٣١٠ هـ الناشر: (المطبعة الكبرى الأميرية ببولاق مصر (وصَوّرتها دار الفكر بيروت وغيره .

١٨- **مجموع الفتاوى** ، المؤلف: شيخ الإسلام أحمد بن تيمية جمع وترتيب: عبد الرحمن بن محمد بن قاسم رحمه الله وساعده: ابنه محمد وفقه الله، الناشر: مجمع الملك فهد لطباعة المصحف الشريف - المدينة المنورة – السعودية، عام النشر: ١٤٢٥ هـ - ٢٠٠٤ م.

١٩- **المصنف في الأحاديث والآثار** ،المؤلف: أبو بكر عبد الله بن محمد بن أبي شيبة الكوفي العبسي .،تقديم وضبط: كمال يوسف الحوت ، الناشر: (دار التاج - لبنان)، (مكتبة الرشد - الرياض)، (مكتبة العلوم والحكم - المدينة المنو رة ، الطبعة: الأولى، ١٤٠٩ هـ - ١٩٨٩ م.

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library